

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 11 april 2007

Ons kenmerk 14/5.15/2007004024

Behandeld door mevrouw A. Oldenhuis (0592) 36 58 84

Onderwerp: Jaarverslag 2006 Bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling wind-energie (BLOW)

Geachte voorzitter/leden,

Op 10 juli 2001 heeft het Interprovinciaal Overleg de BLOW getekend. Het doel van BLOW is om in Nederland in 2010 1.500 MW aan opgesteld windenergievermogen te realiseren. De taakstelling voor de provincie Drenthe bedraagt 15 MW. Met de realisatie van het windmolenpark in Coevorden kan naar verwachting aan deze taakstelling worden voldaan.

In het Jaarverslag 2006 wordt ingegaan op de voortgang van de werkzaamheden voortvloeiende uit de BLOW. De teksten van de jaarverslagen van alle provincies en het Rijk zijn gebundeld en worden u ter kennisname aangeboden.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
ga.coll.

Onderbouwing

bij brief van 11 april 2007, kenmerk 14/5.15/2007004024 'Jaarverslag 2006 Bestuursvereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie (BLOW)'

In de Bestuursvereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie (BLOW) is voor Drenthe een taakstelling van 15 MW vastgesteld. Met de keuze voor de ontwikkeling van een windmolenpark bij Coevorden kan aan deze doelstelling worden voldaan.

In moties bij de vaststelling van het POP en later van 18 mei 2005, is door Provinciale Staten aangegeven een ruimere doelstelling dan 15 MW na te willen streven. Toegezegd werd dat het College van GS met een notitie windenergie zou komen. Aan deze toezegging is voldaan in het concept uitwerkingsplan van 'Energiek Drenthe' Nota Energiebeleid 2006 - 2010.

In dit concept werden voor- en tegenargumenten van windenergie in Drenthe op een rijtje gezet en tevens werd een kaart toegevoegd met zoekrichtingen. Uit deze kaart bleek dat in Drenthe op een beperkt aantal plaatsen het bouwen van windturbines (parken) mogelijk is.

De conclusie op basis van al deze gegevens was dat Provinciale Staten in meerderheid van mening waren dat op beperkte schaal, met als voorkeurbied Emmen- Coevorden, een uitbreiding van ongeveer 35 MW mogelijk zou moeten zijn.

Duidelijk was en is dat in de discussie niet de noodzaak van overschakeling op duurzame energie het verschil van mening vormt, maar de inpassing in het landschap. Ook is duidelijk, dat alle politieke partijen deze zorg voor het landschap delen. Als het gaat om het plaatsen van windturbines in of dichtbij zones van bedrijvigheid lopen de meningen uiteen. Tot nu toe heeft GS aan het verzoek van een meerderheid in de Staten om nog andere plaatsen aan te wijzen, niet voldaan.

Daarom is het goed een aantal feiten op een rijtje te zetten en daaraan een aantal mogelijke conclusies te koppelen.

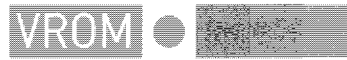
- De datum van 1 januari 2006 om te komen tot de realisatie van een windmolenpark bij Coevorden is niet gehaald. De oorzaak is mede(?) gelegen in het stopzetten van de zgn. MEP subsidie. Gedeputeerde Haarsma meldde in de commissievergadering Omgevingsbeleid van 9 mei, dat ondanks dit stopzetten van subsidie Defensie (de mogelijke eigenaar van het windturbine park) toch haar plannen tot uitvoering zal brengen. Tot op heden een voornemen.
- De gemeenteraad van Emmen heeft in meerderheid ingestemd met de mogelijke komst van (een) windmolenpark(en) op haar grondgebied.
- Plannen voor meer windenergie passen prima in het programma Grounds for Change
- De conclusie uit de recent verschenen IPCC rapporten is dat we een groot klimaatprobleem hebben maar dat met duidelijke politieke keuzes voor een brede inzet van alternatieve energiebronnen we het tij nog tijdig kunnen keren.
- Milieuminister Cramer (zie o.a. Dagblad van het Noorden 8 mei 2007) pleit nadrukkelijk voor meer inzet (verdubbeling BLOW doelstelling) van windenergie op het land. Ook Drenthe kan daar een bijdrage aan leveren.

Aan bovengenoemde feiten zijn nog vele toe te voegen (mogelijke energiewinst, CO2 reductie, creatieve inpassing in het landschap, educatieve mogelijkheden voor alternatieve energie etc.)

Naar de mening van de PvdA heeft in de afgelopen tijd de uitwisseling van feiten en meningen voldoende aandacht gekregen en wordt het nu echt tijd om duidelijke afspraken te maken.

Afspraken over: op welke mogelijke plaats(en) (zoekgebied), welk streefvermogen en voorkeuren voor eigenaarconstructies en belangrijk, einddata voor beleidstrajecten en realisatie. Doel is om in de commissie hierover duidelijk uitspraken richtinggevend voor GS te doen.

Namens de PvdA fractie, Hans Hornstra

Ministerie van Economische Zaken

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Jaarverslag BLOW 2006

Gebundelde jaarverslagen van het Rijk, de provincies en de VNG

Aangeboden door de
Landelijke Stuurgroep Ontwikkeling Windenergie (LSOW)

Van de Stuurgroep

Voor u ligt het zesde jaarverslag BLOW (Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie). De deelnemende overheden - vijf ministeries, de twaalf provincies en de VNG - geven hierin zelf een beeld van hun werkzaamheden in 2006 en stand van de ontwikkeling van windenergie in Nederland.

Het jaar 2006 was een ambivalent jaar voor de ontwikkeling van windenergie. Enerzijds viel wederom een forse groei van het windvermogen te noteren. Anderzijds werd de verdere ontwikkeling geremd door aangekondigde wijzigingen in de MEP en later het op nul zetten ervan. Ook bleven projecten kampen met maatschappelijke weerstand.

Het geplaatste windenergievermogen groeide in 2006 van 1278 MW naar 1457 MW. De toename met 179 MW was weer substantieel; de trend van de voorgaande vier jaren, een groei met rond de 200 MW, werd hiermee doorgezet. Deze toename betekent bovendien dat de BLOW-taakstelling voor het jaar 2010, minimaal 1500 MW, reeds nu bijna gerealiseerd is. Gesteld mag dan ook worden dat BLOW landelijk gezien een succes is.

De verdere ontwikkeling van windenergie kwam echter in onzekerheid te verkeren. In 2005 had de Minister van EZ zich genoodzaakt gezien het MEP-tarief voor offshore windprojecten en grote biomassa-projecten op nul te zetten en wijzigingen in de MEP-regeling (vanaf 2007) in het vooruitzicht te stellen, met name gericht op het beëindigen van de open-einde-regeling. Voorstellen hiervoor leidden tot grote onzekerheid bij marktpartijen, maar ook bij gemeenten en provincies die bezig waren met de voorbereiding van projecten. In verscheidene gevallen leidde dit tot het tijdelijk stop zetten of temporiseren van die voorbereiding.

Die marktonzekerheid werd nog eens versterkt door het besluit van de Minister van EZ op 18 augustus 2006 om voor alle projecten, en dus ook voor windprojecten op land, het MEP-tarief abrupt op nul te zetten. De MEP-regeling bleek zo succesvol dat veel projecten zich aanmeldden (leidend tot budgetoverschrijdingen) en de doelstelling van 9% duurzame elektriciteit in 2010 reeds haalbaar leek te zijn. Bij marktpartijen en provincies en gemeenten veroorzaakte dit opnieuw veel onrust en onzekerheid. De verdere ontwikkeling van windenergie werd onzeker.

Deze ontwikkelingen hadden ook hun weerslag op de inspanningen van de Stuurgroep. De BLOW is gebaseerd op een gezamenlijke beleidsinspanning van de deelnemende overheden om meer windenergie te realiseren. Die beleidsinspanning van provincies en gemeenten heeft er toe geleid dat inderdaad meer wind gerealiseerd is, en er bovendien veel projecten 'in de pijplijn zitten' (zo'n 1900 MW, zie pagina 9). Deze dreigen nu niet gerealiseerd te kunnen worden. Dat zou de BLOW doorkruisen.

Het beleid van een nieuw Kabinet wordt afgewacht. Medio 2007 zal de LSOW een beleid na BLOW gaan formuleren, vooruitlopend op een beslissing hierover in het volgend bestuurlijk overleg eind 2007.

Voorts vragen nog steeds een aantal hardnekkige knelpunten aandacht. De geluidsproblematiek op bedrijventerreinen is dit jaar gelukkig opgelost. Maar de geluidsverspreiding van hoge windturbines bij stabiele atmosferische omstandigheden leidt nog steeds tot veel discussie. Daarnaast is de mogelijke radarverstoring een obstakel bij de realisering van windparken (zie verslagen provincie Noord-Brabant en Flevoland).

Tenslotte. De Stuurgroep constateert dat het gevoel voor urgentie m.b.t. verduurzaming van de energiehuishouding aanzienlijk toegenomen is. Windenergie is een van de concrete vormen die daar nu reeds gestalte aan kunnen geven. Terecht duidt de Nota Ruimte windenergie aan als een zaak van dwingend maatschappelijk belang. Dit belang houdt niet op bij het in de BLOW afgesproken windvermogen van *minimaal* 1500 MW. Het is te hopen dat snel een nieuw beleid en nieuw perspectief tot stand komen om verder te werken aan de ontwikkeling van windenergie in Nederland.

Landelijke Stuurgroep Ontwikkeling Windenergie (LSOW)
Den Haag, januari 2007

Inhoudsopgave

Van de Stuurgroep.....	3
Inhoudsopgave	5
1. Samenvatting.....	7
2. Verslag van het rijk	11
2.1 Ministerie van VROM.....	11
2.2 Ministerie van Economische Zaken	13
2.3 Ministerie van LNV	16
2.4 Ministerie van Defensie	17
2.5 Ministerie van V&W.....	18
3. Provincie Groningen	20
4. Provincie Fryslân.....	25
5. Provincie Drenthe.....	28
6. Provincie Overijssel	32
7. Provincie Gelderland.....	35
8. Provincie Flevoland.....	39
9. Provincie Utrecht.....	42
10. Provincie Noord-Holland	45
11. Provincie Zuid-Holland.....	48
12. Provincie Zeeland.....	53
13. Provincie Noord-Brabant	58
14. Provincie Limburg.....	62
15. Verslag Vereniging van Nederlandse Gemeenten.....	65

1. Samenvatting

Algemene ontwikkelingen

Voor de samenwerking op basis van het BLOW convenant was 2006 weer een jaar waarin het nodige is gebeurd. Het opgestelde windvermogen in Nederland is gestaag gegroeid, zij het iets trager dan in voorgaande jaren. In 2006 kwam er 179 MW bij tot een totaal van circa 1457 MW. Daarnaast zijn reeds vergunningen verleend voor nog eens 545 MW aan vermogen en zit er bovendien minimaal 600 MW in procedure. In het najaar van 2006 is de bouw van een aantal grote projecten van start gegaan. Het BLOW-doel van tenminste 1500 MW zal daarom in 2007 spoedig worden gehaald.

Hoewel dit in principe goed nieuws is, blijven er per provincie grote verschillen bestaan in de mate waarin zij hun taakstelling hebben bereikt. Zuid-Holland heeft in 2006 zijn BLOW-taakstelling gehaald en voegt zich hiermee bij Flevoland en Noord-Holland, terwijl er met name in Groningen en Zeeland duidelijke planologische vorderingen zijn gemaakt. De rest blijft in meer of mindere mate achter.

Voor meerdere provincies was de uitkomst van het onderzoek naar de landschappelijke mogelijkheden voor windturbines nabij de Afsluitdijk en Houtribdijk van belang (Royal Haskoning, maart 2006). Op grond van dit rapport heeft het kabinet in het aangepaste deel 3 van de Derde Nota Waddenzee de uitspraak over de Afsluitdijk gedaan, dat aan de zijde van de Waddenzee - net als in de rest van de Waddenzee - geen windturbines zullen worden toegelaten. Aan de IJsselmeerszijde van de Afsluitdijk wordt de beoordeling van windturbineplannen aan de provincies overgelaten

Windenergie kan alleen goed gedijen bij een gunstig en stabiel investeringsklimaat. Aangaande de MEP was 2006 een roerig jaar. Het wetsvoorstel dat in 2005 naar de Tweede Kamer is gestuurd tot wijziging van de MEP is nog voor de zomer van 2006 door zowel de Tweede als Eerste Kamer aangenomen. Deze wetwijziging maakt onder meer een plafonnering van de MEP mogelijk. De provincies en de VNG werkten constructief mee aan consultaties over de verdere invulling hiervan in AMvB en Ministeriële Regeling. De klap was des te groter toen de minister van Economische Zaken op 18 augustus 2006 besloot om de MEP voor alle opties per direct op nul te stellen. Hoewel er weliswaar voldoende MEP-beschikkingen zijn verleend om het vermogen aan windenergie in Nederland ook in 2007 en 2008 behoorlijk te laten groeien, heeft de abrupte stopzetting tot heftige reacties geleid.

De provincies melden in hun verslagen dat de MEP-stopzetting heeft geleid tot planologische vertraging en het opschorten van diverse projecten. Het roept bij marktpartijen het beeld op van "de onbetrouwbare overheid", terwijl het ook zeer slecht is voor het vaak zo zorgvuldig opgebouwde commitment op lokaal niveau. Het IPO en de VNG hebben zich onder meer tot de Tweede Kamer gewend, maar dit heeft voor windenergie geen verandering gebracht in het besluit van 18 augustus. De toekomst van windenergie in Nederland zal voor een belangrijk deel afhangen van de plannen van het nieuwe kabinet.

Communicatie

De provincies beschrijven in hun verslagen hoe zij samenwerken met gemeenten om windenergie te realiseren en ook hoe zij zich inspannen voor een goede communicatie hierover, veelal met ondersteuning door de Taskforce Windenergie of SenterNovem. Succes is echter

niet gegarandeerd, want ook in 2006 bleef er de nodige weerstand tegen windenergie. Goede communicatie op basis van *feiten* in plaats van *ficties* is van groot belang. Bij onder meer gemeenten is vaak de kennis niet aanwezig om een goed weerwoord te bieden aan tegenstanders van windenergie, waardoor projecten onnodig dreigen te sneuvelen. Nut en noodzaak van windenergie dienen beter voor het voetlicht te worden gebracht. Het Ministerie van EZ heeft daarom opdracht verstrekt aan SenterNovem om een database in te richten die hierin moet voorzien. Deze database moet in 2007 online gaan op www.windenergie.nl.

Geluid

In het verslagjaar is het Voorstel tot wijziging Wet geluidhinder (Modernisering instrumentarium geluidsbeleid, eerste fase) door de Eerste Kamer goedgekeurd. Verwachte datum van inwerkingtreding is eerste kwartaal 2007. Op grond van deze wet zullen windturbines zijn vrijgesteld van een toetsing aan de geluidscontour rond een bedrijfsterrein en dat is goed nieuws. Ten aanzien van de geluidsproductie van hoge windturbines baarde het promotie onderzoek van F. van der Berg aan de Rijksuniversiteit Groningen enig opzien. Het Ministerie van VROM heeft aangegeven nader onderzoek te willen ondersteunen.

Radar

De aanwezigheid van radarinstallaties blijft voor een knelpunt zorgen in veel provincies bij het realiseren van hun taakstelling. De uitkomsten van het door EZ gefinancierde radaronderzoek zijn eind augustus 2006 gepresenteerd. Het onderzoek heeft zowel naar radar als naar bakens gekeken. Uit het onderzoek blijkt dat het instrument landing systeem samen met de radar het meest gevoelig is voor verstoring door windturbines. Grofweg komen er drie oplossingsrichtingen uit het onderzoek naar voren. Dit betreft aanpassingen aan turbinemasten, het plaatsen van extra sensoren en aanpassen van de software van radars. Omdat de tweede oplossingsrichting erg duur lijkt, zou vervolgonderzoek zich moeten richten op het uitwerken van aanpassingen aan turbinemasten en het onderzoeken van de haalbaarheid van software aanpassingen.

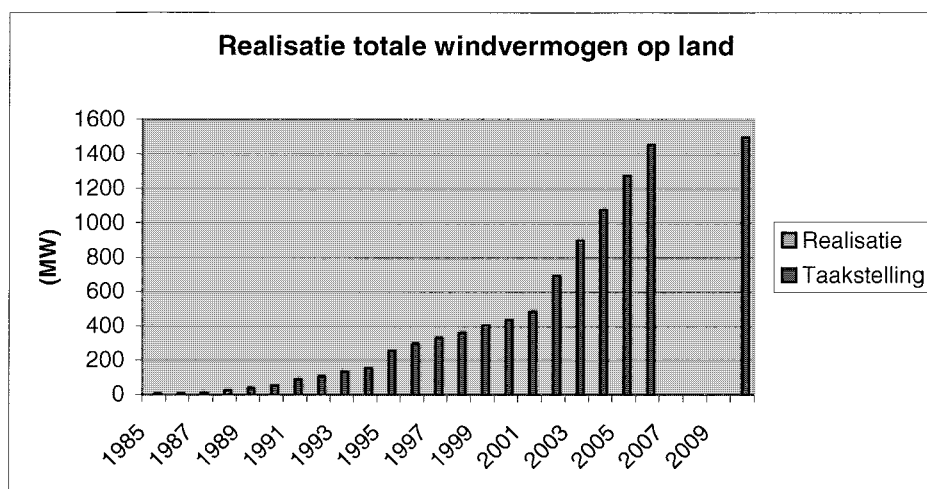
Hoge windturbines in het Nederlandse Landschap

Samen met het Atelier Rijksbouwmeester en de Rijksadviseur voor het Landschap ir. Dirk Sijmons, liet SenterNovem een ontwerpstudie verrichten door vijf gerenommeerde bureaus naar de mogelijke samenhang tussen landschap en grote windturbines. Tot nu toe werd voornamelijk uitgegaan van een esthetisch vraagstuk waarbij windturbines in het bestaande landschap ingepast moesten worden, het liefst in samenhang met, of langs lijnen van infrastructuur. De huidige grote turbines met een masthoogte van minimaal 100 meter vereisen een geheel andere aanpak. De veranderende betekenis van de turbines en het landschap staat centraal. Met windturbines is ontwerptechnisch veel meer mogelijk dan men tot op heden heeft verondersteld zo was de conclusie. Op 23 juni zijn de ontwerpen gepresenteerd in Amsterdam. Mede op basis van de ontwerpen zal de Rijksadviseur voor het Landschap, ir. Dirk Sijmons, een advies opstellen.

Ontwikkeling in windvermogen sedert 1985

Grafiek 1 Realisatie totale windvermogen op land

Bronnen: CBS (1985-1997), EnergieNed (1998-1999), provincies (2000-2004)

Toelichting op de onderstaande tabel

Uit de tabel valt af te leiden dat er voldoende planologische ruimte lijkt te zijn voor nog te realiseren plannen. Er sneuvelen echter, zoals steeds weer blijkt, tot aan de vergunningverlening de nodige locaties.

Onderstaande tabel is de optelling van de tabellen die per provincie inzicht geven in de stand van zaken op bij die provincie bekende initiatieven en/of door hen mogelijk geachte locaties. Een en ander is opgesteld volgens hetzelfde stramien van het jaarverslag van 2005. Gedurende de voortgang van een project wordt de omvang steeds exacter bekend. Dat betekent dat men voor die locatie geen minimum of maximum meer noemt, maar het exacte aantal MW's. Verder zijn er weer locaties gesneuveld of nieuwe bijgekomen.

N.B.:

Omdat de voetnoten 1 t/m 4 bij alle tabellen in dit jaarverslag dezelfde zijn, zijn deze alleen onder de hierna volgende tabel opgenomen. Bij de provinciale tabellen zullen wij hier steeds naar verwijzen.

Totalen per provincie per fase

De getallen zijn op 1 cijfer achter de komma afgerond.

Provincie	Per datum	Project is concreet ¹⁾ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ²⁾		Projecten in de Initiatiefase ³⁾ die nog niet in procedure zijn	Proj./Init. in bouw- en/of milieu vergun- ningsprocedure	Proj. / Init. waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾	Gerealiseerd vermogen in MW	Taakstelling 2010 in MW
		Provincie	Gemeente					
Groningen	31-12-'05	453	378	87	300	66	77	165
	31-12-'06	387	382	87	36	264	136	
Fryslân	31-12-'05	24,2	24,2	0	9	15,2	121	200
	31-12-'06	24,2	24,2	0	9	15,2	127	
Drenthe	31-12-'05	15	15	15	0	0	1	15
	31-12-'06	15	15	0	15	0	1	
Overijssel	31-12-'05	76	76	62	14	0	6	30
	31-12-'06	66	66	52	14	0	6	
Gelderland	31-12-'05	171 - 237	142 - 190	111 - 165	28	32	12	60
	31-12-'06	208 - 285	174 - 234	138 - 204	34	40	12	
Flevoland	31-12-'05	395 - 585	395 - 585	0	345 - 535	50	550	220
	31-12-'06	340 - 567	340 - 567	pm	340 - 535	32	587	
Utrecht	31-12-'05	71 - 87	27 - 33	52 - 74	12 - 15	15 - 18	0	50
	31-12-'06	71 - 79	27 - 33	52 - 74	19,5 - 22,5	18	0	
N-Holland	31-12-'05	180,5	180,5	90	35,5	55	208	205
	31-12-'06	238,5	158,5	34	34,5	42	228	
Z-Holland	31-12-'05	461	164	379	28	52,5	175	205
	31-12-'06	628	272	369	22	30	210	
Zeeland	31-12-'05	334	165,8	141	113	82,1	79	205
	31-12-'06	308,8	139,6	141	62,2	105,6	101	
N-Brabant	31-12-'05	181,7	157,7	134	23,7	0	48	115
	31-12-'06	145,5	136,5	133	11,7	2	48	
Limburg	31-12-'05	95,5 - 163	31 - 38	91,5 - 159	12	4	0,8	30
	31-12-'06	61,5 - 82	24 - 26	57 - 78	10	0	5,8	
Totaal afgerond	31-12-'05	2482,9 - 2822,4	1790,4 - 2041,4	1184,5 - 1328	920,2 - 1113,2	371,8 - 374,8	1277,8	1500
	31-12-'06	2493,5 - 2826	1758,8 - 2053,8	1063 - 1172	607,9 - 805,5	548,8	1456,8	

- 1) Een project is **concreet**, wanneer de gebiedsgrenzen daarvoor zijn bepaald (door provincie, gemeente of initiatiefnemer) en de locatie expliciet is opgenomen in een officieel raads- of staatsdocument (een collegevoorstel, een beleidsnota, een initiatiefvoorstel of motie, e.d.).
- 2) Een project **past in het provinciaal beleid**, wanneer er een daartoe strekkend besluit is van provinciale staten of wanneer het project niet evident in strijd is met het provinciaal beleid (b.v. gelegen in een toegestaan gebied, zónder dat het provinciaal beleid zich expliciet over het betreffende project uitsprekt). Een project **past in het gemeentelijk beleid**, wanneer er een daartoe strekkend besluit is van de gemeenteraad.
- 3) Een project is in de **initiatiefase** wanneer er één of meer concreet benoembare marktpartijen mee verbonden zijn en er nog geen bouw- en/of milieuvergunningprocedure(s) in gang zijn gezet of doorlopen. Het gaat hier overigens, evenals in de volgende kolommen, alleen om concrete projecten (*zie nota 1*), passend in tenminste het provinciaal of gemeentelijk beleid.
- 4) Ongeacht eventuele bezwaar- of beroepsprocedures.

2. Verslag van het rijk

In dit hoofdstuk treft u achtereenvolgens de verslagen van de ministeries van VROM, EZ, LNV, Defensie en V&W.

Rijksoverheid algemeen

In 2005 is in het bestuurlijk overleg afgesproken de ijking van de doelbereiking medio 2006 uit te voeren. De LSOW heeft besloten de taakstelling per provincie formeel te handhaven. Van provincies die nog niet voldoende planologische mogelijkheden geschapen hebben wordt nu niet aanvullend beleid vereist. Eind 2007 zal in een volgend bestuurlijk overleg een beleid na BLOW worden geformuleerd. Geconstateerd moet worden dat de voorbereiding van dit overleg sterk zal worden beïnvloed door de inhoud van het begin 2007 te verwachten Regeerakkoord, en met name van de daarin opgenomen ambitie over duurzame energie in het algemeen en over windenergie in het bijzonder.

Wederom ging in het verslagjaar veel aandacht uit naar het investeringsklimaat voor windenergie. Het wetsvoorstel dat in 2005 naar de Tweede Kamer is gestuurd tot wijziging van de MEP is nog voor de zomer van 2006 door zowel de Tweede als Eerste Kamer aangenomen. Omdat verwacht wordt dat 9% doelstelling voor duurzame elektriciteit in 2010 zal worden bereikt, zijn met ingang van 18 augustus 2006 geen subsidies meer verstrekt aan nieuwe projecten voor duurzame elektriciteit in het kader van de MEP. Deze abrupte stopzetting leidde tot heftige reacties.

Positief is het bereiken van de nationale doelstelling voor windenergie op land (1500 MW), dat kort na 2006 zal gebeuren. Hierbij zal het niet blijven. Op basis van reeds afgegeven beschikkingen voor de MEP is de verwachting dat het totale vermogen van windenergie op land in 2007 en 2008 zal doorgroeien tot ongeveer 2.000 MW.

2.1 Ministerie van VROM

2.1.1. Organisatorische invulling BLOW

In de Landelijke Stuurgroep Ontwikkeling Windenergie werd het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) in dit verslagjaar vertegenwoordigd door drs. F. (Frans) Vlieg (lid) en ir. P. (Peter) van Veen (plv. lid; later in 2006 vacature). Voor ondersteuning van het stuurgroeplid en voor inbreng namens VROM in de overige overlegorganen van de BLOW zorgde de heer A. (Ad.) Littel, coördinator windenergiebeleid bij VROM.

2.1.2 Algemene beleidsontwikkelingen

Nieuwe Wet ruimtelijke ordening

In het verslagjaar rondde de Tweede Kamer de behandeling van het wetsontwerp Wet ruimtelijke ordening (Wro) af met een positieve stemming. De behandeling bij de Eerste Kamer werd eveneens afgerond. Er zal nog een Invoeringswet bij de Tweede Kamer worden ingediend. Verwachte datum van inwerkingtreding van de Wro is 1 januari 2008.

Toekomstagenda Milieu

In de door staatssecretaris Van Geel in voorjaar 2006 uitgebrachte Toekomstagenda Milieu wordt onder meer een visie geschetst op de ontwikkeling van duurzame energie. Kort gesteld komt deze erop neer dat andere opties dan duurzame energie voor de korte en middellange

termijn een belangrijke rol zullen vervullen bij de reductie van de CO₂-emissies, en dat de meeste opties van duurzame energie, waaronder windenergie, pas op middellange en lange termijn van belang kunnen worden. Hiertoe verwacht het kabinet van de markt, dat eerst een aanzienlijke reductie van kosten zal worden gerealiseerd.

2.1.3 Voortgang op BLOW-artikelen

Nota Ruimte (BLOW-artikel 2.1.1)

Begin 2006 heeft de Eerste Kamer de behandeling van de Nota Ruimte afgerond met een positieve stemming. Het in deze nota aangekondigde onderzoek naar landschappelijke mogelijkheden voor windturbines nabij de Afsluitdijk en Houtribdijk is in voorjaar 2006 uitgevoerd (Royal Haskoning, maart 2006). Uit dit onderzoek blijkt, dat de beoordeling van aspecten zoals de zichtbaarheid vanaf het vasteland, de landschappelijke impact op de weidsheid van het water en de leesbaarheid van de opstellingswijze sterk afhangt van omvang en locatie van een windturbinepark. Het rapport formuleert hiervoor enkele wetmatigheden. Op grond van dit rapport heeft het kabinet in het aangepaste deel 3 van de Derde Nota Waddenzee de uitspraak over de Afsluitdijk gedaan, dat aan de zijde van de Waddenzee - net als in de rest van de Waddenzee - geen windturbines zullen worden toegelaten. Aan de IJsselmeerzijde van de Afsluitdijk wordt de beoordeling van windturbineplannen aan de provincies overgelaten; deze zal per afzonderlijk plan plaatsvinden.

In de ontwerp-PKB (= deel 1) van het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening zal het kabinet in 2007 een beleidsvoorstel formuleren over de mogelijkheden van windturbines nabij de Houtribdijk.

Interdepartementaal afstemmingsoverleg (BLOW-artikel 2.1.2 en 2.2.1)

Er heeft periodiek overleg plaatsgevonden met de departementen van Verkeer en Waterstaat en van Defensie over de beperking van de plaatsingsmogelijkheden voor windturbines als gevolg van de functioneringseisen versterking van radarinstallaties ten behoeve van de luchtvaart en als gevolg van obstakelbeperkingsvlakken obstakelbeheergebieden rond vliegvelden. Dit heeft niet geleid tot vuistregels in het kader van de mogelijkheid van ontheffing van de beperkende bepalingen.

Aandacht voor knelpunten bij plaatsing vanwege geluidhinder en veiligheid (BLOW-art. 2.2.2)

Ook in het verslag jaar 2006 ging aandacht uit naar deze knelpunten. Alleen bij de geluidsgezoneerde bedrijfsterreinen is voortgang geboekt (zie par. 2.1.4).

Planschadeproblematiek (BLOW-art. 2.2.3)

Er heeft zich geen nieuwe ontwikkeling voorgedaan ten opzichte van 2005.

2.1.4 Landelijke knelpunten

Geluidsproductie van hoge windturbines

Nieuwe gesprekken over de formulering van een onderzoeksvraag over de precieze kenmerken van de geluidsbelasting op maaiveldniveau door zeer hoge windturbines hebben ook in 2006 nog niet geleid tot een onderzoeksopzet die geschikt was voor aanbesteding.

Windturbines op geluidsgezoneerde bedrijfsterreinen

In het verslagjaar is het Voorstel tot wijziging Wet geluidhinder (Modernisering instrumentarium geluidsbeleid, eerste fase) door de Eerste Kamer goedgekeurd. Verwachte datum van inwerkingtreding is eerste kwartaal 2007. Op grond van deze wet zullen windturbines zijn vrijgesteld van een toetsing aan de geluidcontour rond een bedrijfsterrein.

Luchtvaart: bakens en obstakelvlakken

Zie verslagen van de departementen van Verkeer en Waterstaat en van Defensie.

2.1.5 Actualiteit en vooruitblik

In het bestuurlijk overleg in september 2005 is afgesproken, dat eind 2007 overleg zal plaatsvinden tussen de BLOW-partijen over de wenselijkheid van de voorbereiding van een nieuwe bestuursovereenkomst als opvolger van de BLOW.

Geconstateerd moet worden dat de voorbereiding van dit overleg sterk zal worden beïnvloed door de inhoud van het begin 2007 te verwachten Regeerakkoord, en met name van de daarin opgenomen ambitie over duurzame energie in het algemeen en over windenergie in het bijzonder.

2.2 Ministerie van Economische Zaken

2.2.1 Organisatorisch

In 2006 werd het ministerie van Economische Zaken (EZ) binnen de LSOW vertegenwoordigd door de plaatsvervangend directeur Energie en Duurzaamheid, de heer E. (Eric) C.R.H. Eijkelberg. De heer B. (Bert) A. Wilbrink verzorgde de ondersteuning en participeerde daarnaast in de kerngroep en het coördinatorenoverleg BLOW.

2.2.2 Algemene beleidsontwikkelingen

Ijkpunt eind 2005

In 2005 heeft de tussenevaluatie plaatsgevonden. Dit leidde tot de conclusie dat de totale taakstelling naar verwachting behaald zal worden. De provincies Flevoland en Noord- en Zuid-Holland hebben hun taakstelling reeds gehaald. Groningen, Zeeland en Noord-Brabant zullen naar verwachting de taakstelling in 2010 halen. Twijfel bestaat over zes provincies. Er is onduidelijkheid hoe de MEP met ingang van 2007 eruit ziet. Op basis hiervan heeft de LSOW medio 2006 besloten de taakstelling per provincie formeel te handhaven. Echter, het afgesproken ijkpunt medio 2006 is uitgesteld. Van provincies die nog niet voldoende planologische mogelijkheden geschapen hebben wordt nu niet aanvullend beleid vereist. Medio 2007 zal de LSOW een beleid na BLOW gaan formuleren, vooruitlopend op een beslissing hierover eind 2007 in een volgend bestuurlijk overleg. Realisatie van de afgesproken taakstelling per provincie zal in dat kader opnieuw aan de orde komen.

Milieukwaliteit elektriciteitsproductie (MEP)

De regeling Milieukwaliteit elektriciteitsproductie (MEP) is sinds 1 juli 2003 van kracht. Met de MEP ontvangt de producent voor een periode van ten hoogste tien jaar een vast bedrag per aan het net geleverde kilowattuur (kWh) elektriciteit.

In de MEP is voor wind op land een maximum gesteld aan de te verstrekken MEP-subsidie. Dit maximum is gekoppeld aan een bepaald aantal uren dat een turbine op vol vermogen produceert. Met ingang van 1 juli 2006 is het aantal vollasturen verhoogd van 18.000 naar 20.000 in maximaal 10 jaar. Gelijktijdig is het subsidiebedrag evenredig aangepast van 7,7 naar 6,5 cent per kilowattuur. Het effect is geweest dat een heleboel projecten nog net voor 1 juli een MEP-subsidie hebben aangevraagd. Het gaat om ongeveer 600 MW. Hieronder bevindt zich het grote project in de Eemshaven van 264 MW. Deze projecten zullen grotendeels in de loop van 2007 en 2008 gerealiseerd worden. Het totale vermogen van windenergie op land zal daarmee op ongeveer 2.000 MW uitkomen.

Het wetsvoorstel dat in 2005 naar de Tweede Kamer is gestuurd tot wijziging van de MEP is nog voor de zomer van 2006 door zowel de Tweede als Eerste Kamer aangenomen. De kracht van de MEP, te weten meerjarige zekerheid op projectniveau, is behouden. Er zijn enkele structurele maatregelen tot verbetering genomen. De Elektriciteitswet 1998 is zodanig gewijzigd dat de minister van Economische Zaken de bevoegdheid krijgt om jaarlijks een subsidieplafond vast te stellen. De wet wordt per 1 januari 2007 van kracht. Een en ander dient nader uitgewerkt te worden in een Algemene Maatregel van Bestuur en Ministeriële Regelingen.

Middels een amendement (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 30 305, nr. 15) van Hessels en De Krom, is geregeld dat exploitanten van grote windparken van de gereguleerde standaardansluitingen geen oneigenlijk gebruik meer kunnen maken, door een groot windpark op te knippen in kleinere eenheden, teneinde op deze (oneigenlijke) wijze kosten voor netinvesteringen af te wentelen op netbeheerders en afnemers. Door te bepalen dat de windturbines die tot eenzelfde onderneming of instelling behoren en die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen voor de toepassing van de Elektriciteitswet 1998 worden geacht te beschikken over één aansluiting wordt het “opknippen” van deze windparken teneinde te profiteren van de regelingen voor aansluitingen tot 10 MVA voorkomen.

Op 18 augustus 2006 stuurde de minister van Economische Zaken aan de Tweede Kamer een brief (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 28 665, nr. 69) waarin werd aangegeven dat de 9% doelstelling voor duurzame elektriciteit in 2010 naar verwachting zal worden bereikt. Met ingang van 18 augustus 2006 zijn daarom geen subsidies meer verstrekt aan nieuwe projecten voor duurzame elektriciteit in het kader van de MEP. Deze abrupte stopzetting leidde tot heftige reacties in de sector en de Tweede Kamer. Diverse algemene en plenaire overleggen alsmede een flink aantal moties leidden uiteindelijk tot een regeling voor vergistinginstallaties bij agrarische bedrijven en een tegemoetkomingsregeling voor kosten die noodzakelijkerwijs voor het indienen van een aanvraag voor MEP-subsidie zijn gemaakt. Op 5 december 2006 zijn de Beleidsregels kostenvergoeding MEP en de Subsidieregeling opwekken duurzame elektriciteit in vergistinginstallaties in de Staatscourant gepubliceerd. Het is aan een volgend Kabinet om te beslissen of en zo ja welke volgende stappen met het oog op hogere doelstellingen worden gezet.

Bureau Energieprojecten

Het Bureau energieprojecten is per 1 januari 2006 van start gegaan. Het Bureau Energieprojecten coördineert de vergunningverlening van grote energieprojecten. Het doel is om de doorlooptijd van deze vergunningtrajecten aanzienlijk te bekorten. De Ministers van EZ, VROM, LNV en V&W hebben na overleg in de Ministerraad op 12 mei 2006 besloten de rijksprojectenprocedure van toepassing te verklaren voor windenergie in de Noordoostpolder. Het besluit is op 15 en 22 juni 2006 besproken in de Tweede Kamer. Het Bureau Energieprojecten geeft nu uitvoering aan dit besluit.

Windturbines in het Nederlandse Landschap

Samen met het Atelier Rijksbouwmeester en de Rijksadviseur voor het Landschap ir. Dirk Sijmons, liet SenterNovem, een ontwerpstudie verrichten naar de mogelijke samenhang tussen landschap en grote windturbines. Vijf gerenommeerde bureaus: MVRDV, NL Architects, Paul van Beek Landschappen, Matton Office en beeldend kunstenaar Hans van Houwelingen voerden de studie uit.

Tot nu toe werd voornamelijk uitgegaan van een esthetisch vraagstuk waarbij windturbines in het bestaande landschap ingepast moesten worden, het liefst in samenhang met, of langs lijnen van infrastructuur. Mocht deze benadering al geschikt zijn voor kleine turbines uit de laatste decennia van de vorige eeuw, de grote turbines met een masthoogte van minimaal 100 meter die we tegenwoordig bouwen, vereisen een geheel andere aanpak.

De veranderende betekenis van de turbines en het landschap staat centraal. Met windturbines is ontwerptechnisch veel meer mogelijk dan men tot op heden heeft verondersteld zo is de overtuigende conclusie. De tentoonstelling laat zien hoe de ontwerpers proberen met turbines een interessante landschappelijke ervaring te genereren. Zo kan de veel voorkomende mening "liever niet, maar het is noodzakelijk" overstegen worden met een positieve inhoud over wat turbines toevoegen aan het land.

Op 23 juni werden de ontwerpen gepresenteerd in Amsterdam. Mede op basis van de ontwerpen zal Rijksadviseur voor het Landschap, ir. Dirk Sijmons, een advies opstellen.

2.2.3 Landelijke knelpunten

Communicatie

Communicatie is door SenterNovem opgepakt door te starten met de bouw van een database. Deze database bevat vraaggerichte betrouwbare en objectieve kennis over duurzame energie in het algemeen en windenergie in het bijzonder. De doelgroep zijn de intermediairs zoals Rijk, provincies, gemeenten, energiebedrijven, projectontwikkelaars, windorganisaties en milieuorganisaties.

Task Force Windenergie

De Task Force Windenergie (TFW) is eind 1999 door de Minister van Economische Zaken ingesteld om de realisatie van windenergieprojecten te versnellen. De TFW heeft wederom de nodige projecten ondersteund. Grote projecten waar de TFW in 2006 onder andere bij betrokken is geweest waren het project in de Eemshaven en de projecten Noordoostpolder en Zuidlob in Flevoland. Met het op 0 zetten van de MEP werden ook de activiteiten van de TFW minder. Na de evaluatie in 2003 is besloten om de TFW tot eind 2006 te handhaven. Eind 2006 is de Task Force Windenergie opnieuw geëvalueerd. Omdat onzeker is of een faciliteit zoals de TFW ook in de toekomst het juiste instrument is, heeft EZ de eind 2006 aflopende opdrachten voor de secretaris en voorzitter niet verlengd.

1.500 MW

In opdracht van EZ heeft SenterNovem proberen in te schatten wanneer de 1.500 MW op land gerealiseerd wordt. Eind 2006 stond er circa 1457 MW opgesteld. In het 4e kwartaal van 2006 is gestart met de bouw van een aantal 'grote' projecten. Dit zijn: Waddinxveen, Amsterdam Westpoort, Zijpe, Reimerswaal en Rotterdam Landtong. In totaal betreft dit 61,5 MW, waardoor het totaal waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2007 boven de 1.500 MW zal uitkomen. Nog bezien moet worden en wanneer het bereiken van deze mijlpaal op gepaste wijze gevierd kan worden.

Radar

De uitkomsten van het door EZ gefinancierde radaronderzoek zijn eind augustus 2006 gepresenteerd. Het onderzoek heeft zowel naar radar als naar bakens gekeken. Uit het onderzoek blijkt dat het instrument landing systeem samen met de radar het meest gevoelig is voor verstoring door windturbines. Grofweg komen er drie oplossingsrichtingen uit het onderzoek naar voren. Dit betreft aanpassingen aan turbinemasten, het plaatsen van extra sensoren en

aanpassen van de software van radars. Omdat de tweede oplossingsrichting erg duur lijkt, zou vervolgonderzoek zich moeten richten op het uitwerken van aanpassingen aan turbinemasten en het onderzoeken van de haalbaarheid van software aanpassingen. De provincies hebben aangegeven dat zij Defensie zullen vragen om financiering van het vervolgonderzoek.

Vleermuizen

SenterNovem is een onderzoek gestart naar of en zo ja op welke wijze het gedrag van in Nederland voorkomende vleermuizen wordt beïnvloed door windturbines. Deze vraag wordt steeds vaker gesteld bij windenergieprojecten.

Tentoonstelling

Het Noord Brabants Museum zet een tentoonstelling op over de geschiedenis van molens, vanuit de traditie naar innovatie. De tentoonstelling wordt in januari 2007 geopend en zal na den Bosch ook Den Haag en Assen aan doen. Een deel van de tentoonstelling zal een presentatie geven van de rol die windenergie nu speelt en naar verwachting in de komende jaren zal spelen.

2.2.4 Voortgang op BLOW-artikelen

Art. 2.3.1: Door SenterNovem is de regiobegeleiding afgebouwd. De Task Force Windenergie heeft diverse projecten begeleidt. Op 23 juni werden de ontwerpen voor 'Windturbines in het Nederlandse Landschap' gepresenteerd in Amsterdam hetgeen veel positieve reacties in de media heeft opgeleverd. In 2007 zullen de vruchten geplukt worden van de database die nu wordt opgezet. Daarnaast kunnen de tentoonstelling van het Noord Brabants Museum en de gepaste viering van de mijlpaal van 1.500 MW in 2007 wind in de schijnwerpers zetten.

Art. 2.3.3: Het is aan een volgend Kabinet om te beslissen of en zo ja hoe verder met de MEP of een ander instrument.

2.3 Ministerie van LNV

2.3.1 Organisatie

Contactpersoon voor BLOW bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit was in 2006 de heer A.L. (Arie) Vaandrager, medewerker bij de Directie Platteland.

2.3.2 Activiteiten

Kwaliteitsagenda landschap

De minister LNV heeft op 21 november een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin een tussenstand is weergegeven betreffende het tot stand komen van de kwaliteitsagenda Landschap. In de brief wordt aangehaakt bij signalen uit de maatschappij over bezorgdheid omtrent het landschap. Deze bezorgdheid werd ook gesignaleerd in rapportages van het Ruimtelijk Planbureau en het Milieu- en Natuurplanbureau.

In de brief wordt aangegeven dat het Rijk andere overheden wil ondersteunen om het (cultuur)landschap een belangrijk uitgangspunt te laten vormen bij de (her)inrichting van het Nederlandse landschap. Hierin gaat het niet over de bevestiging van ontwikkelingen, maar wel om toepassing van de strategie "Landschap ontwikkelen met kwaliteit". Door bij de afweging van ruimtevragen vroegtijdig, volwaardig en voortdurend rekening te houden met landschap, kan het landschap zorgvuldig worden ontwikkeld en verbeterd.

In opdracht van LNV wordt een onderzoek verricht door Alterra naar windturbines op land waarbij vooral de landschappelijke aspecten worden belicht van de plaatsing van windturbines.

2.4 Ministerie van Defensie

2.4.1 Organisatorisch

Contactpersoon voor de BLOW bij het ministerie van Defensie was in 2006 tot de maand juni de heer J.H.G. Sennema en vervolgens de heer V.M.J. Gales, medewerkers van de Directie Ruimte, Milieu en Vastgoedbeleid van de Bestuursstaf.

2.4.2. Activiteiten

Windturbines op defensieterrinen

In de Defensie Milieubeleidsnota 2004 is bij de energiedoelstellingen opgenomen dat Defensie meewerkt aan de plaatsing van 20 MW aan windturbines op defensieterrinen voor 2010. Het ministerie van Defensie heeft haar inspanningen voornamelijk op de voorbereiding van een windturbinepark bij het defensielocatie bij Coevorden in de provincie Drenthe gericht. Het plan is om hier vier windturbines met een gezamenlijk vermogen van ongeveer 15 MW in eigen beheer in gebruik te gaan nemen. In 2006 hebben de inspanningen ertoe geleid dat de Provincie Drenthe de beoogde locatie heeft aangewezen in het Provinciaal Omgevingsplan en de vereiste verklaring van geen bezwaar in het kader van de planologische procedure heeft verleend. Hiermee komt de afronding van de RO-procedure in zicht. Voor de financiële haalbaarheid van het project is het op nul stellen van de MEP-subsidie een tegenvaller waarvan de consequenties nog moeten worden vastgesteld. Een kleinschaliger project waarvan de voorbereiding al enige tijd liep is de realisatie van twee windturbines met een gezamenlijk vermogen van ongeveer 1 MW op het rijopleidingscentrum “Strijpse Kampen” gelegen op de generaal-majoor Ruyter van Steveninckkazerne in Oirschot te Noord-Brabant. Dit project is echter om diverse redenen niet haalbaar gebleken.

Oplossen knelpunten

De defensieactiviteiten maken het noodzakelijk dat direct en indirect ruimte in beslag wordt genomen. Met name de radarzones en de obstakelbeheergebieden rondom militaire vliegvelden leveren beperkingen voor windturbines. Het ministerie van Defensie streeft ernaar deze beperkingen te minimaliseren.

TNO heeft in het afgelopen jaar een technische notitie opgesteld met betrekking tot radar en windturbines. Hieruit zijn mitigerende maatregelen naar voren gekomen voor windturbines, maar mogelijk ook voor radars. In 2006 heeft TNO in opdracht van Defensie onderzoek verricht naar verbetering van de toegepaste (berekennings)software voor het bepalen van belemmeringen van het zichtveld van radars. Het advies van TNO wordt in 2007 verwacht.

In kaart brengen obstakelbeheergebieden

Defensie heeft de in 2005 gestarte activiteit om kaarten met obstakelbeheergebieden (funnels, inner horizontal and conical surfaces en verstoringgebieden voor het instrument landingssysteem) en radarverstoringzones te maken in 2006 afgerond. In oktober zijn alle betrokken gemeenten en provincies uitgebreid geïnformeerd over het beleid ten aanzien van maximaal toelaatbare hoogte van objecten in de omgeving van luchtvaartterreinen en radars. Vervolgens zijn detailinformatie en kaartmateriaal in afzonderlijke brieven aan de gemeenten en provincies toegezonden. Waar nodig worden bezoeken gebracht om nadere toelichting te geven.

2.5 Ministerie van V&W

2.5.1 Organisatie

Contactpersonen binnen het ministerie van Verkeer en Waterstaat waren in 2006 de heren drs. Ing. J.E. (Joost) Können van het Directoraat Generaal Transport en Luchtvaart en ir. F.P. (Frank) Hallie, medewerker van de Directoraat Generaal Water.

2.5.2 Activiteiten

Door het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR) is onderzocht wat de gevolgen zijn voor de bereikbaarheid van Schiphol enerzijds en de ruimtelijke ordening in de omgeving anderzijds, als de obstakelvlakken worden aangepast. Naar aanleiding van steeds vaker voorkomende bouwplannen van windturbines was de vraag actueel geworden of de obstakelvlakken wel voldeden aan het vrijwaren van de aan- en uitvliegroutes van Schiphol. Een voorstel tot aanpassing van die obstakelvlakken is door het NLR getoetst op voor- en nadelen voor zowel de luchthaven als de omgeving. Het onderzoek is eind 2006 afgerond, de resultaten en daarop gebaseerde conclusies worden begin 2007 verwacht.

Binnen Rijkswaterstaat wordt in voorkomende gevallen gewerkt met de in het verleden opgestelde beleidsregel voor het plaatsen van windturbines. Voor zover bekend is geen sprake van knelpunten bij de toepassing hiervan.

3. Provincie Groningen

Inleiding

In het kader van de BLOW van 2001 heeft de provincie Groningen een taakstelling van 165 MW op zich genomen. Deze taakstelling dient voor het jaar 2010 te zijn gerealiseerd.

In het POP 2 zijn de volgende vijf gemeenten genoemd als locatie voor windparken: Delfzijl, Eemshaven, De Marne, Veendam en Menterwolde. De provincie heeft duidelijk gekozen voor concentratie van windturbines in windparken. Het streven is er op gericht om de ruimte die in het POP planologisch is gereserveerd voor windparken, optimaal te benutten.

Op dit moment staat er 136 MW in de provincie. Vooral de bouw van het windpark Delfzijl-zuid heeft er aan bijgedragen dat er in 2006 zo'n 60 MW is bijgekomen. Voor het windpark Eemshaven met 264 MW zijn de bouwvergunningen verleend en is de beschikking voor de MEP subsidie aangevraagd voor 1 juli 2006 bij EnerQ. Met de bouw van dit windpark komt de provincie op een taak realisatie van 400 MW. Het eindresultaat had nog veel hoger kunnen zijn als de minister van Economische Zaken niet eenzijdig op 18 augustus 2006 had besloten om de MEP subsidie voor windenergie op 0 te zetten.

Organisatorische invulling BLOW

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. M.A.E. Calon, portefeuille RO, VHV en financiën	Dhr J.C. Gerritsen, portefeuille EZ, toerisme en recreatie, cultuur en ICT
Ambtelijk	Dhr W.A. ter Horst, Ruimtelijke Plannen	

Gedeputeerde Calon is voorzitter van de Landelijke Stuurgroep Ontwikkeling Windenergie (LSOW).

Provinciale Staten worden regelmatig op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen op windenergiegebied.

Afstemming met gemeenten, maatschappelijke organisaties en marktpartijen

De provincie onderhoudt intensieve contacten met initiatiefnemers en de vertegenwoordigers van de betreffende gemeenten waar windturbineparken zijn geprojecteerd. Zo hebben de provincie en de gemeente Eemshaven veel energie gestoken in de vrijstellingsprocedure art. 19 WRO lid 2 voor het windpark Eemshaven. Deze procedure is voor 1 juni 2006 afgerond.

Overleg vindt ook plaats met Groningen Seaports die veel gronden in eigendom heeft in de Eemshaven en in Delfzijl. In voorkomende gevallen wordt met maatschappelijke organisaties of met particulieren overleg gevoerd. De provincie Groningen heeft ook regelmatig contact met het buurland Duitsland over windparken in het grensgebied.

In 2006 is op voorstel van de provincie Groningen de voorzitter van de Task Force Windenergie de heer J. Warners, ingeschakeld om te bemiddelen tussen Millenergy en de Emmapolderboeren over de verdeling van een aantal turbines en over financiële vergoedingen in het windpark Eemshaven. De onderhandelingen zijn, medio 2006, naar tevredenheid van de partijen afgerond. Hierdoor werd het mogelijk om de MEP subsidie voor 1 juli 2006 aan te vragen.

Algemene ontwikkelingen

De provincie wil actief tegemoet komen aan de behoefte aan windenergie zolang dat niet ten koste gaat van de kwaliteit van natuur en landschap. De provincie ziet opwekking van windenergie als een industriële activiteit die thuis hoort op industrieterreinen. De provincie wil daarom kijken naar schaalvergroting of uitbreiding van de bestaande windparken in Lauwers-

oog, Delfzijl en Eemshaven. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor grootschalige parken op of in aansluiting op enkele andere industriegebieden in de provincie.

Bij de invulling van deze parken vraagt de provincie aandacht te schenken aan veiligheid, geluid, lichthinder, telecommunicatie, draairichting, kleurstelling, aantal wieken en de verhouding ashoogte en wiekdiameter.

MEP planning

Begin augustus 2006 is de MER windpark Delfzijl-noord gereed gekomen. Omdat aanvankelijk gedacht werd dat de minister van EZ. de MEP regeling per 1 januari 2007 wilde wijzigen is in overleg met de initiatiefnemer, de gemeente Delfzijl en de provincie een poging gedaan om de procedures zodanig op elkaar af te stemmen dat die datum gehaald kon worden. Het besluit van de minister heeft dit plan volledig doorkruist.

MEP overleg

Het besluit van de minister van EZ. om op 18 augustus 2006 de MEP subsidie voor windenergie op 0 te zetten heeft het overleg over dit onderwerp dat in het kader van de LSOW werd gevoerd onder voorzitterschap van de heer Calon ernstig gefrustreerd. De LSOW staat op het standpunt dat voor projecten in de pijplijn, het gaat daarbij landelijk om 4100 MW, gezien inspanningen van initiatiefnemers, provincies en gemeenten nog in aanmerking komen voor MEP subsidie. In IPO verband is geprobeerd de minister en de leden van de Tweede Kamer op andere gedachten te brengen. Voor windenergie bleef de minister bij zijn standpunt. Een volgend Kabinet mag dit probleem oplossen.

MEP vergistingsprojecten

Het besluit van de minister is ook van invloed op andere vormen van duurzame electriciteitsproductie zoals vergistingsprojecten. Onder coördinatie van de provincie Groningen is een reactie mede namens de provincies Fryslân, Drenthe en Noord-Holland gezonden aan de minister. De minister heeft het volgende besloten, er komt een tegemoetkomingsregeling met een plafond van 70 miljoen euro en er komt een overgangsregeling voor kleine projecten tot 2 MW van 270 miljoen euro.

Opening windpark

Op 19 mei 2006 heeft gedeputeerde Calon het windpark Delfzijl-zuid in een vliegende storm officieel geopend. De rest van het windpark is in oktober 2006 gereed gekomen. Het windpark heeft een totaal vermogen van 72 MW. Dit windpark staat, op dit moment, als nummer één op de lijst van 25 grootste windparken in Nederland.

Saneren van turbines die een ashoogte hebben van 30 meter

Het project om ongeveer 20 turbines met een ashoogte van 30 meter te saneren en elders te vervangen door enkele grotere turbines is door prioriteiten van de initiatiefnemer bij andere projecten, in 2006 niet verder ontwikkeld. De initiatiefnemer wil het project in 2007 weer opstarten.

Kleine windturbines

Het project kleine turbines (<15 m) is een proefproject. Het betreft het plaatsen van 22 kleine turbines van zes verschillende fabrikanten, verdeeld over de drie noordelijke provincies. In totaal zijn op dit moment 15 turbines geplaatst op industrieterreinen, in de woonomgeving en in het landelijke gebied.

De 15 turbines hebben een totaalvermogen van 91,5 kW. De resultaten van dit project worden in de loop van 2007 bekend gemaakt. Eind 2007 wordt dit project afgerond.

Riffgat

Riffgat is naast Nordergründe een Duits off shore windpark welke als proefpark binnen de 12 mijls zone zal worden gebouwd. Riffgat komt in de Eemsmonding te liggen. Mede naar aanleiding van onze opmerkingen welke wij vanaf 2003 naar voren hebben gebracht zijn de plannen voor dit windpark aangepast. Het windpark is aanzienlijk verkleind, de 44 turbines komen nu op 12 km² te staan. De afstand van het windpark ten opzichte van Schiermonnikoog bedraagt 25 km. De afvoer van de electriciteit zal via een kabel over het eiland Norderney plaatsvinden. De termijn voor de vergunningverlening van het proefpark loopt tot eind 2010.

POP 2

In het door Provinciale Staten in juli 2006 vastgestelde POP 2 zijn de zoekgebieden voor de regionale windparken Eemshaven-zuid en Veendam/Menterwolde gehandhaafd, omdat de locaties blijven voldoen aan de ruimtelijke criteria die zijn gesteld. De raad van de gemeente Eemshaven heeft echter voor glastuinbouw gekozen in het gebied Eemshaven-zuid. De beide raden van Veendam en Menterwolde hebben in 2005 besloten geen medewerking te willen verlenen aan een mogelijke invulling met turbines langs de N33. Ook de locaties voor de andere windparken zijn in POP 2 verder ongewijzigd gebleven.

Stand van zaken per windpark

Lauwersoog

Het huidige windpark betreft een viertal windturbines met een vermogen van 1 MW. Er is een aantal initiatiefnemers dat onderzoekt of er meer turbines geplaatst kunnen worden. De gemeente ontwikkelt plannen voor een duurzaamheidscentrum, horeca en recreatie in de haven van Lauwersoog. In die plannen, die begin 2006 daarvoor ontwikkeld zijn, is tot nu toe geen ruimte open gehouden voor turbines.

Eemshaven/Emmapolder

De te bouwen windturbines op de oostlob van de Eemshaven staan in de radar zone voor scheepvaart die over de oostlob loopt. Daarom is intensief overleg gevoerd met Duitse en Nederlandse scheepvaartbegeleiders om een nieuw en veilig systeem te ontwerpen. Eind 2006 is overeenstemming bereikt over de tekst voor een bestuursovereenkomst.

Eind 2006 zijn er in de oostlob van de Eemshaven plannen voor aanlanding van LNG en het bouwen van drie elektriciteitscentrales. Als deze industriële activiteiten doorgaan zullen zij ten koste gaan van enkele nog te bouwen turbines. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten voor turbines op de oostlob. Verder zullen de bestaande turbines in de Eemshaven/Emmapolder van 40 meter ashoogte worden vervangen door turbines met een ashoogte van 100 meter met een vermogen van 3 MW. Dit is het eerste project in Groningen waar schaalvergroting gaat plaatsvinden.

Delfzijl-zuid

Eind 2006 is dit windpark gereed gekomen, er staan 32 turbines van 2-2,3 MW met een totaal vermogen van 72 MW. De ashoogte is 85 meter en de rotordiameter bedraagt 71 meter.

Delfzijl-noord

Zoals hierboven reeds is aangegeven is de MER voor het windpark Delfzijl-noord augustus 2006 gereed gekomen. De nieuwe raad van de gemeente Delfzijl neemt eind 2006 een besluit of zij door wil gaan met het bouwen van windturbines op deze locatie.

Delfzijl industriegebied

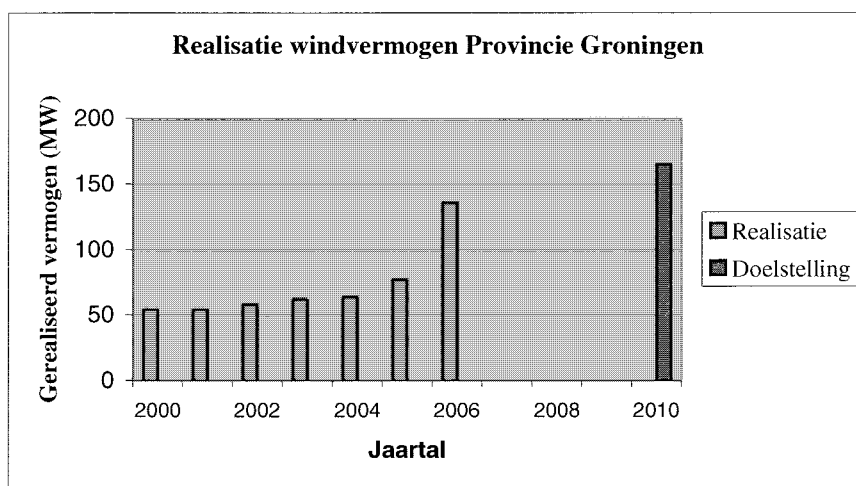
In de ontwikkelingsschets voor het industriegebied Oosterhorn is opgenomen dat Groningen Seaports als eigenaar van een deel van het gebied, trekker is van het onderzoek waar turbines geplaatst kunnen worden. Groningen Seaports voert tevens overleg met vertegenwoordigers van de bestaande industrie in Oosterhorn. Veiligheid speelt een belangrijke rol in dit gebied.

Veendam/Menterwolde

Eind 2005 hebben zowel de raad van Veendam als de raad van Menterwolde besloten geen medewerking te verlenen aan de MER procedure. De initiatiefnemer heeft daarop in 2006 besloten dit project stop te zetten.

Actualiteiten en vooruitblik

Het streven van de provincie is er op gericht om de ruimte die in het POP 2 planologisch is gereserveerd voor windparken, optimaal te benutten. De uitvoering van het geformuleerde beleid staat voorop. De provincie blijft uitvoering geven aan de BLOW afspraken.

Tabel met projectgerelateerde gegevens

Basis gegevens van de projecten			Status en ontwikkelingsfasen							
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Kan de grondpositie een belemmering zijn?	Project is concreet ¹⁾ en past ²⁾ in provinciaal resp. gemeentelijk beleid. Ja / nee		Projectfasen (aangekruist per project per jaar)			
		Min	Max		Prov.	Gem.	Project is in de Initiatieffase ³⁾ die nog niet in procedure zijn	Projecten / Initiatieven in bouw- en/of milieuvergunningprocedu- re(s)	Projecten / Initiatieven waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾	
De Marne	Lauwersoog		5	nee	ja	Nee				
Eemmond	Eemshaven		264	nee	ja	Ja				x
Delfzijl-noord	Delfzijl		36	nee	ja	Ja		x		
Delfzijl industriegebied	Delfzijl		82	nee	ja	Ja	x			
Totaal			387				87	36		264

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

4. Provincie Fryslân

Inleiding

In 2006 is waar mogelijk invulling gegeven aan de provinciale rol van coördineren, faciliteren en stimuleren zoals dat in het plan van aanpak BLOW beschreven is.

Eind 2006 (1 december) stond er in Fryslân 127 MW opgesteld (bron: Windservice Holland).

Eind 2005 stond er 121 MW opgesteld. Dit betekent dat het opgesteld vermogen in 2006 is toegenomen met 6 MW.

Organisatorische invulling

Bestuurlijk valt de uitvoering van BLOW onder de portefeuille Ruimtelijke Ordening.

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Mevr. A. Andriesen, gedeputeerde Ruimtelijke Ordening	
Ambtelijk	Dhr. J.J. Dicke, coördinator wind-energie	

Voor de ambtelijke coördinatie waren in 2006 hiervoor 375 uur beschikbaar. Hiervan zijn 230 uur besteed.

Algemene ontwikkelingen

Belangrijkste ontwikkeling is de evaluatie van Windstreek 2000. Eind 2005 hebben Provinciale Staten de kaders voor deze evaluatie vastgesteld.

In 2006 is de uitvoering van de evaluatie uitbesteed aan Grontmij. Begin 2007 zal de evaluatie worden opgeleverd.

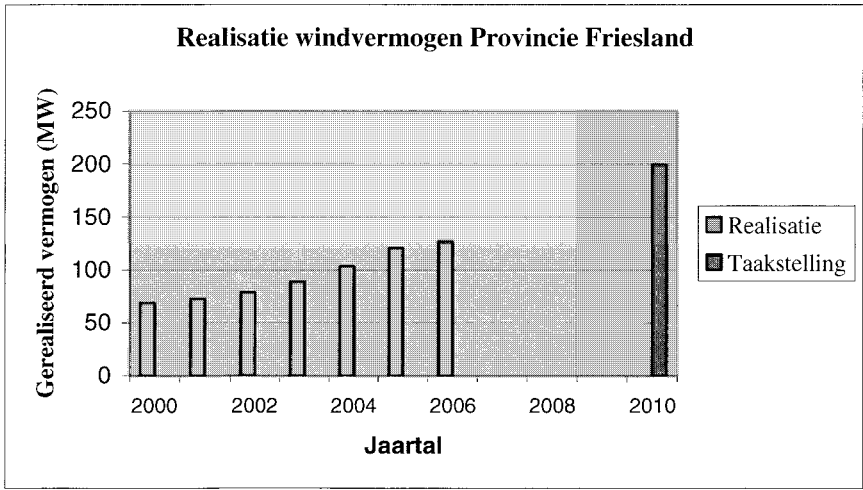
Stand van zaken projecten

Voor het windmolenpark Nijkerkerpolder in de gemeente Ferwerderadiel loopt er nog een laatste bezwaar. Inmiddels worden wel de voorbereidingen voor de uitvoering getroffen. Mogelijk dat het park in het voorjaar van 2007 gebouwd wordt.

Voor het cluster bij Beabuorren in de gemeente Wûnseradiel zijn alle vergunningen verleend en onherroepelijk. Begin 2007 zal met de bouw worden begonnen.

Voor het Opschalingscluster A7 zijn de benodigde vergunningen verleend. Hiertegen is echter bezwaar gemaakt. Het wachten is nog op een uitspraak van de Raad van State.

Tegen de bouwvergunning voor het cluster in Harlingen heeft het ministerie van Defensie bezwaar gemaakt in verband met hinder voor de radar. Inmiddels hebben de initiatiefnemers met Defensie een akkoord bereikt over een turbine die wel kan voldoen aan de eisen. Er zal opnieuw een bouwvergunning worden aangevraagd.

Basis gegevens van de projecten			Status en ontwikkelingsfasen								
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Project is concreet ¹⁾ en past ²⁾ in provinciaal resp. gemeentelijk beleid. Ja / nee	Project is in de Initiatiefase ³⁾ die nog niet in procedure zijn		Projecten / Initiatieven in bouw- en/of milieuvergunningsprocedure(s)		Projecten / Initiatieven waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾		
		Min	Max		Prov.	Gem.	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005
Ferwerderadiel	Nijkerkerpolder		4,2	ja	ja					x	x
Wûnseradiel	Opschalingscluster A7		7	ja	ja					x	x
Wûnseradiel	Beabuorren		4	ja	ja					x	x
Harlingen	Opschalingscluster Harlingen		9	ja	ja			x	x		
Totaal			24,2					9	9	15,2	15,2

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

5. Provincie Drenthe

Inleiding

De taakstelling uit de BLOW voor Drenthe bedraagt 15 MW.

In Drenthe staat 1 windmolen van 1 MW bij Meppel, zodat het gerealiseerd vermogen in 2006 1 MW bedraagt.

Voor de realisatie van de taakstelling uit de BLOW is in Drenthe gekozen voor de ontwikkeling van een windpark bij Coevorden (Europark). Met de realisatie van dit windpark kan naar verwachting aan de taakstelling worden voldaan.

De locatie bij het Europark Coevorden is opgenomen in het Provinciaal Omgevingsplan (POP) dat in juli 2004 door de Staten is vastgesteld. Het windpark is passend binnen provinciaal beleid.

Het ministerie van Defensie is de grootste grondeigenaar in het gebied en zij heeft in 2002 het besluit genomen om het project geheel te gaan ontwikkelen. Op deze wijze kan Defensie eveneens voldoen aan haar eigen doelstellingen m.b.t. duurzame energie.

De planologische procedure (vrijstellingsprocedure ex artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) is in 2005 door de gemeente gestart. Op 11 juli 2006 hebben Gedeputeerde Staten (GS) de verklaring van geen bezwaar afgegeven.

Organisatorische invulling BLOW bij provincie

Vanwege de gerichte aanpak van de BLOW en de koppeling met het ruimtelijk beleid is ervoor gekozen de uitvoering van de BLOW vanuit het ruimtelijk spoor te begeleiden. De gedeputeerde ruimtelijke ordening is tevens de coördinerende gedeputeerde voor het provinciaal omgevingsplan (POP). Voor de uitvoering van de nota energiebeleid en de algehele coördinatie voor energiebesparing en de stimulering van andere vormen van duurzame energiewinning dan uit wind, is de gedeputeerde voor energie en milieu verantwoordelijk.

De organisatie was in 2006 als volgt ingevuld:

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Mevr. A. Haarsma (portefeuille ruimtelijke ordening)	mw. T. Klip (portefeuille milieu)
Ambtelijk	Mevr. A. Oldenhuis (productgroep Ruimte en Water)	Dhr. J. Koops (productgroep Milieubeheer)

Invulling BLOW bij gemeenten in provincie Drenthe

De taakstelling voor Drenthe is 15 MW en met de ontwikkeling van het windpark Coevorden kan deze naar verwachting worden gerealiseerd.

Stand van zaken ontwikkeling projecten

In 2005 heeft de gemeente Coevorden de vrijstellingsprocedure op basis van artikel 19 lid 1 WRO gestart. Zoals reeds eerder in dit verslag aangegeven is de realisatie van het windpark passend binnen provinciaal beleid. GS hebben dan ook op 11 juli 2006 de gevraagde verklaring van geen bezwaar afgegeven. De verdere afronding van de vrijstellingsprocedure ligt bij het ministerie van Defensie en de gemeente Coevorden.

Het opzeggen van de MEP subsidies heeft echter wel een negatieve invloed op de afronding van genoemde procedure. Het ministerie van Defensie heeft aangegeven dat er een interne herbezinning plaats vindt op de rentabiliteit van het project vanwege het wegvallen van de MEP subsidie. Besluitvorming hierover wordt op korte termijn verwacht.

Provinciale Staten hebben bij de vaststelling van het POP een motie aangenomen met als strekking dat - als vóór 1 januari 2006 niet met de realisatie van het windpark Coevorden is begonnen - het college van Gedeputeerde Staten (GS) naar alternatieve locaties moet gaan zoeken. In de loop van 2005 hebben de Staten ook de wens uitgesproken om in de energienota nadrukkelijk de vraag te betrekken op welke wijze Drenthe kan voldoen aan een substantieel hogere taakstelling op het gebied van windenergie dan in het BLOW-akkoord afgesproken 15 Mw. Dit heeft geleid tot de notitie "Inventarisatie windenergiepotentieel in de provincie Drenthe". De notitie heeft echter niet geleid tot een wijziging van beleid. Tot dusverre worden met de voorgenomen inspanningen de Kyoto doelstellingen gehaald. Het plaatsen van windmolens heeft grote invloed op het landschap. GS hechten aan het behouden en waar mogelijk versterken van de landschappelijke- en cultuurhistorische waarden van Drenthe. De beperkte opbrengst van windenergie vanuit energiedoelstellingen, is onvoldoende om de inbreuk op het landschap te rechtvaardigen. Om die redenen is er voor GS geen aanleiding de in POP geformuleerde standpunten met betrekking tot windenergie te wijzigen.

Tijdschema BLOW doelstelling

De verklaring van geen bezwaar is op 11 juli 2006 afgegeven. De afhandeling van de vrijstellingsprocedure, hetgeen zal resulteren in een bouwvergunning, is de verantwoordelijkheid van de gemeente Coevorden i.s.m. het ministerie van Defensie. Redelijkerwijs is de verwachting dat het windpark voor de eindtijd van de BLOW (2010) gerealiseerd kan worden, tenzij het wegvallen van de MEP subsidie zou betekenen dat het plan niet langer financieel uitvoerbaar is.

Barrières

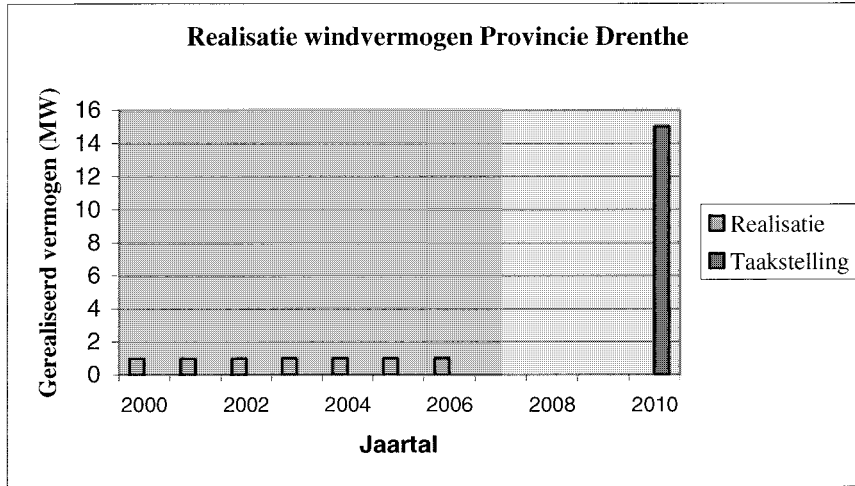
In de vorige jaarverslagen is reeds aangegeven dat de provincie Drenthe wordt geconfronteerd met de andere aanpak van windenergie in Duitsland. Deze problematiek is onveranderd. Daarnaast is de daadwerkelijke realisatie van het windpark Coevorden nog onzeker, i.v.m. het vervallen van de MEP subsidies.

Actualiteiten en vooruitblik

Met de realisatie van het windpark Coevorden, kan Drenthe naar verwachting voldoen aan de taakstelling uit de BLOW. Het planologische deel van de procedure is voor de provincie afgerond met de afgifte van de verklaring van geen bezwaar op 11 juli 2006. Het ministerie van Defensie en de gemeente Coevorden zijn verantwoordelijk voor de afronding van de vrijstellingsprocedure. Redelijkerwijs kan realisatie van het windpark plaatsvinden binnen de termijn van de BLOW (2010).

Echter door het opzeggen van de MEP subsidies is het onzeker of realisatie van het plan financieel wel haalbaar is voor het ministerie van Defensie. Defensie heeft aangegeven dat er een interne herbezinning plaats vindt op de rentabiliteit van het project vanwege het wegvallen van de MEP subsidie. Besluitvorming hierover wordt op korte termijn verwacht. De voorbereidingen voor de aanbesteding gaan wel gewoon door.

Wanneer zou blijken dat door het wegvallen van de MEP subsidie het windpark Coevorden niet gerealiseerd kan worden zijn er, gelet op de besluitvorming in het kader van de Energie-nota, in Drenthe geen alternatieve locaties voor windparken.

Basis gegevens van de projecten			Status en ontwikkelingsfasen										
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Project is in de Initiatieffase ³⁾ die nog niet in procedure zijn	Projecten / Initiatieven in bouw- en/of milieuvergunningprocedu- re(s)			Projecten / Initiatieven waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾					
		Min	Max		31-12-2005	31-12-2005	31-12-2006		31-12-2005	31-12-2006			
Coevorden	Europark		15	Ja	Ja	Gem.	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	X		
Totaal													

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

6. Provincie Overijssel

Inleiding

Provinciale Staten van Overijssel hebben in september 2005 de partiële streekplanherziening windenergie vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat de provincie zich zal inzetten om tenminste 30 MW windenergie te realiseren, overeenkomstig de BLOW-afspraken. Het streekplan beschrijft de zoekgebieden en de voorwaarden voor het plaatsen van windturbines in het buitengebied. Daarnaast is beleid beschreven voor windturbines op bedrijventerreinen.

In het jaarverslag BLOW 2005 zijn verschillen gemeenten en locaties benoemd met kansrijke initiatieven voor windparken. In het afgelopen jaar echter is gebleken dat de kansen zijn afgenomen.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. T.W. Rietkerk, portefeuille Ruimte en Milieu	Dhr. J.W. Klaasen, portefeuille Bereikbaarheid en Bestuur
Ambtelijk	Dhr. B. Veldboom, eenheid Ruimte, Wonen en Bereikbaarheid	Dhr. R.P. Colijn, eenheid Economie, Milieu en Toerisme

Afstemming met gemeenten, maatschappelijke organisaties en marktpartijen.

Met de gemeenten in Noordoost-Overijssel vond periodiek overleg plaats in de Stuurgroep windenergie Noordoost-Overijssel.

Daarnaast is overlegd met de gemeenten waar initiatieven in voorbereiding zijn.

Ook heeft de provincie in verschillende gemeenten een bijdrage gegeven aan voorlichtingsavonden over windenergie. In de meeste situaties gebeurde dit in samenwerking met Senter-Novem.

Algemene ontwikkelingen

In het jaarverslag BLOW 2005 zijn verschillen gemeenten en locaties benoemd met kansrijke initiatieven voor windparken. In het afgelopen jaar echter is gebleken dat de kansen in bepaalde gemeenten sterk zijn afgenomen. Dit heeft voor een deel te maken met gewijzigd beleid in gemeenten. Daarnaast heeft ook de tussentijdse stopzetting van de MEP-bijdrage negatief gewerkt op de planontwikkeling.

Knelpunten

De vestigingsmogelijkheden voor windturbines in de zoekgebieden zijn veelal beperkt door het grote aantal verspreid liggende woningen in het buitengebied. De meeste locaties waar plannen voor windturbines worden ontwikkeld zijn tevens aangewezen als weidevogel- of ganzengebied. Daarnaast grenzen enkele zoekgebieden aan gebieden met belangrijke natuur- en landschapswaarden. Ook in het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat de maatschappelijke weerstand tegen windenergie toeneemt.

Stand van zaken ontwikkeling projecten

* In Dedemsvaart-zuid (gemeenten Hardenberg en Ommen) heeft een landschappelijke beoordeling (2005) aangetoond dat hier ruimte is voor een windpark met acht windturbines. Beide gemeenten hebben met deze beoordeling ingestemd, echter de gemeenteraad van Hardenberg heeft, via een amendement, de verdere uitvoering opgeschort tot 2008. De gemeente

Ommen heeft, na de gemeenteraadsverkiezingen, besloten dat windmolens niet worden toegestaan vanwege aantasting van de beeldkwaliteit.

* De gemeente Zwolle werkt aan de voorbereidingen voor windenergie in het gebied Tolhuislanden. Deze voorbereidingen worden afgerond in 2007.

* De gemeente Dalfsen wil windturbines plaatsen in het westelijk deel van het Dalfserveld als voldoende zekerheid is verkregen dat in Tolhuislanden en Staphorst-zuid geen windturbines worden geplaatst. Momenteel vindt afstemming plaats tussen Dalfsen en Zwolle.

* De gemeente Steenwijkerland heeft twee bestemmingsplannen in voorbereiding, die mogelijkheden bieden voor ruim 20 MW.

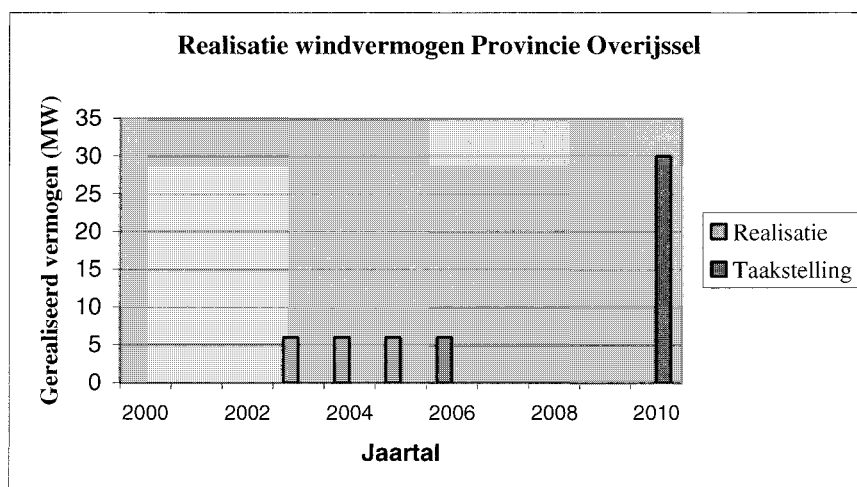
* In Kampen is een initiatief op een bedrijventerrein in ontwikkeling (ca 14 MW); dit wacht op goedkeuring in het kader van de NB-wet.

* Op enkele andere bedrijventerreinen bestaan plannen voor 1 of enkele windturbines. Gemeenten wachten veelal nog op duidelijkheid omtrent de geluidsruimte.

In 2006 zijn geen plannen bij de provincie ingediend ter toetsing aan het interimbeleid. Het totale opgestelde vermogen in Overijssel is daarmee ongewijzigd, namelijk 6 MW (3 turbines opgesteld in 2003 in de gemeente Staphorst).

Actualiteiten en vooruitblik

In het streekplan zijn de kaders vastgesteld voor windenergie in Overijssel. De provincie gaat er van uit dat de taakstelling uit de BLOW hiermee kan worden gehaald. Uit de inventarisatie blijkt dat er een groot aantal initiatieven is. In 2007 moet duidelijk worden in hoeverre de mogelijkheden kunnen worden benut. Een belangrijke factor hierbij is de ondersteuning vanuit de MEP-bijdrage. Het voortouw ligt nu bij de gemeenten en de initiatiefnemers. De provincie wil, met behulp van ondermeer SenterNovem, de gemeenten hierbij ondersteunen.

Basis gegevens van de projecten			Status en ontwikkelingsfasen								
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Project is concreet ¹⁾ en past ²⁾ in provinciaal resp. gemeentelijk beleid. Ja / nee / ?	Projectfasen (aangekruist per project per jaar)						
		Min	Max.		31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	
Dalfsen en	Dalfserveld en		20	ja	x						
Zwolle	Tolhuislanden		10	ja	x						
Steenwijkerland	Scheerwolde		12	ja	x						
Steenwijkerland	Baarlo		10	ja	x						
Kampen	Haatlandhaven – Zuiderzeehaven		14	ja		x					
Totaal			66	66	22	52	14	14	14		

Gerealiseerd: Staphorst - Spoorwind 6 MW

Conclusie: het te verwachten totale vermogen is 6 à 72 MW

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

7. Provincie Gelderland

Inleiding

Provincie Gelderland heeft de ijkpunten van de Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie in het provinciale energiebeleid geïntegreerd. De BLOW-taakstelling van 60 megawatt is –als het gaat om het uiteindelijk te realiseren vermogen– sinds de keuzenotitie energiebeleid van 2003 opgevolgd door een doelstelling van 100 megawatt. De BLOW-verplichting, dat eind 2005 voor 60 megawatt aan locaties in planologische procedure moet zijn gebracht, blijft echter van operationele betekenis bij het realiseren van de doelstelling. Deze eerste stap in de richting van het behalen van de einddoelstelling is gehaald.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. Th. Peters, portefeuille Ruimtelijke Ordening	Dhr. R. van Diessen, portefeuille Economische Zaken (coördinatie energiebeleid)
Ambtelijk	Dhr. J. Rocks, coördinator windenergie	Dhr. B. Jeroense, coördinator energiebeleid

Algemene ontwikkelingen

Energiebeleid

Operationele doelstellingen zijn door Provinciale Staten vastgelegd in de provinciale Energie-nota 2004-2007, een koepelnota voor aspecten van duurzame energievoorziening in de provinciale strategische plannen en voor de integrale aanpak van het stimuleringsbeleid. Vanuit een procesmatige benadering is gesteld dat in 2005 sprake moet zijn van een ‘planningsruimte’ voor 140 MW op beleidsmatig door gemeenten goedgekeurde locaties. Dit ijkpunt is gehaald. De marge van 40 MW moet voorkomen dat door kleiner uitvallen of afvallen van locaties in planologische procedures de doelstelling van 100 MW niet (tijdig) wordt gerealiseerd. Indicatieve taakstellingen verdelen de planningsruimte over 6 wgr-regio’s en zijn de basis voor samenwerking met regio’s en het leveren van procesondersteuning aan gemeenten. In het tijdspad van de Energienota moet de 100 MW eind 2007 planologisch zijn vastgelegd.

Ruimtelijk beleid

Op 20 september 2005 is het nieuwe Streekplan van de provincie Gelderland van kracht geworden. In dit streekplan zijn zoekzones voor windenergie opgenomen. Deze zoekzones zijn aan de hand van een set van milieutechnische, landschappelijke en natuur-criteria geselecteerd. Iedere zoekzone biedt ruimte voor minimaal 4 windturbines. Het aantal zoekzones is ruim voldoende om de gestelde doelstellingen aan opgesteld vermogen te halen. Het is nu aan de regio’s en aan de gemeenten om invulling te geven aan deze zoekzones. Indien zij hierin hun verantwoordelijkheid nemen is de realisatie van 100 MW in 2010 haalbaar.

De (aantallen) zoekzones per regio in het Streekplan en de indicatieve taakstellingen van de Energienota zijn uiteraard aan elkaar gerelateerd en zijn een maat voor het ruimtelijk-economisch potentieel en bestuurlijk draagvlak voor windenergie in de regio’s.

In het Streekplan is voor medio 2006 een tweede ijkpunt bepaald. Op dat tijdstip dient er voor 100 MW aan projecten in planologische procedure te zijn gebracht. Dat wil zeggen dat de gemeenteraad een positief besluit heeft genomen over het starten van de planologische procedure. Medio 2006 hebben we echter geconstateerd dat er voor 66 MW aan windenergieprojecten de procedure is gestart of doorlopen.

Belemmeringen

In onze contacten met de initiatiefnemers van windturbineparken hebben we geconstateerd dat het stilleggen van de MEP-subsidie tot gevolg heeft dat er geen nieuwe bouwaanvragen komen voor het realiseren van windturbineparken. De initiatiefnemers zijn in afwachting van een nieuwe subsidieregeling. De initiatiefnemers willen wel de ruimtelijke ordeningsprocedure doorlopen, om bij een hernieuwde financieringsregeling gelijk aan de slag te kunnen.

Gelet op het feit dat voorlopig geen nieuwe bouwaanvragen te verwachten zijn zelfs al worden nieuwe locaties planologisch geregeld, heeft het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten bericht dat het op dit moment niet opportuun is om locaties te gaan aanwijzen (zie ijkpunt medio 2006 onder ruimtelijk beleid)

Voor de ruimtelijke ordeningsprocedure zijn de individuele gemeenten de beslissende factor voor het welslagen van een windturbinepark. Er zijn voldoende initiatiefnemers voor het opzetten van een windturbinepark, veel grondeigenaren willen hun grond ter beschikking stellen hiervoor en de provincie heeft door het vaststellen van het streekplan 2005 voldoende ruimte geboden voor het realiseren van windturbineparken. De snelheid waarmee sommige gemeenten de zaak ter hand nemen, baart enige zorgen. Hiervoor zijn een aantal factoren aan te geven:

- Beperkte beschikbare tijd binnen het ambtelijk apparaat om een project voortvarend af te handelen.
 - Het steeds opdoemen van nieuwe hindernissen zoals de radarproblematiek en elementen uit de vogel- en habitatrictlijn. Dit noopt tot steeds meer nieuw onderzoek.
 - De weifelende politieke afweging bij gemeentebestuur en raadsleden. Zeker met de tussenkomst van de gemeenteraadsverkiezingen zijn vertragingen bij de broodnodige lokale beslissingen eerder regel dan uitzondering. Windenergie is vaak een maatschappelijk gevoelig onderwerp waar men niet graag de nieuwe bestuursperiode mee wil beginnen.
- De provincie probeert zoveel mogelijk op verzoek hierin ondersteuning te bieden aan gemeenten.

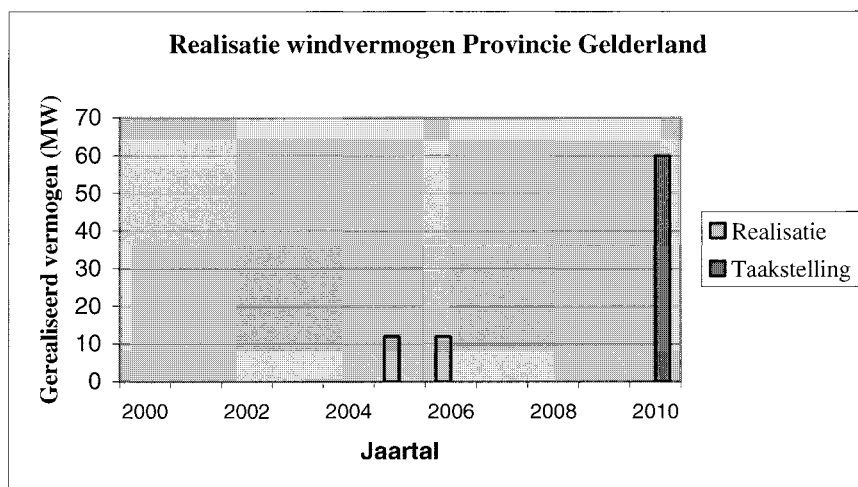
Stand van zaken projecten

Er is op dit moment 12 MW aan windenergie gerealiseerd in de gemeenten Zutphen en Culemborg. Voorts is er 28 MW vergund, waarvan 20 MW nog niet onherroepelijk. In planologische procedure is op dit moment 34 MW. Dit levert een totaal op van 74 MW aan projecten die minimaal in procedure zijn. Van de vele projecten die nog in de initiatieffase zitten (nog ruim 100 MW) zullen een aantal projecten op korte termijn de planologische procedure opstarten. Deze projecten zullen een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de provinciale doelstelling van 100 MW. De andere projecten zijn beleidsmatig ondersteund, maar dienen nog versterkt te worden in hun politieke, maatschappelijke en technische onderbouwing. In de regio Achterhoek is nog een regionaal keuzetraject voor twee aanvullende windparken gaande. Het gaat daarbij om een keuze tussen het project Beltrumse Veld of De Laarberg en het project Rha of Bakerwaard. Begin 2007 zal deze keuze aan het regiobestuur worden voorgelegd. Daarmee zullen twee projecten volgend jaar in de Achterhoek uit de lijst afvallen.

Actualiteiten en vooruitblik

Voor volgend jaar zullen er weer een aantal projecten in planologische procedure worden gebracht. Verder zullen er ook een aantal initiatieven om nog niet nader te benoemen redenen afvallen. Er zullen echter ook nieuwe initiatieven bijkomen, omdat het streekplan van Gelderland hiertoe de ruimte biedt en er voldoende initiatiefnemers actief en bereid zijn om nieuwe projecten te ontwikkelen. De gemeenten (in regioverband) zullen de afweging maken of deze

nieuwe initiatieven planologisch ondersteund gaan worden. Van belang is dat de MEP-subsidieregeling weer door een nieuw kabinet wordt geactiveerd.

Basis gegevens van de projecten			Status en ontwikkelingsfasen											
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Kan de grondpositie een belemmering zijn?	Project is concreet ¹⁾ en past ²⁾ in provinciaal resp. gemeentelijk beleid. Ja/nee/?		Projecten in de Initiatiefase ³⁾ die nog niet in procedure zijn				Projectfasen			
		Min	Max.		Prov.	Gem.	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006
Achterhoek														
Aalten	Het Goor/ Hagenwind	16	20		ja	ja								
Oude IJsselstreek/ Montferland	Netterden	9	12		ja	ja		x					x	
Berkelland/Oost Gelre	Beltrumse Veld	27	33		ja	ja								
Oost Gelre	De Laarberg	8	24		ja	ja		x						
Bronckhorst	Rha	9	18		ja	?		x						
Bronckhorst	Bakerwaard	16	18		ja	?		x						
Knooppunt Arnhem-Nijmegen														
Duiven	Lathum	12	12		ja	ja						x		
Arnhem	landtong Kleefse Waard	12	12		ja	ja								
Nijmegen/Overbetuwe	De Griff/A15	10	20		ja	ja		x						
Beuningen	A50/ Maas en Waalweg	10	18		ja	ja		x						
Stedendriehoek														
Zuiphen	De Mars	6	6		ja	ja								x
Apeldoorn	Ecofactorij	6	10		ja	ja		x						
Noordwest-Veluwe														
Hatterm/Oldebroek	Hattermerbroek	14	21		ja	ja		x						
De Vallei														
Ede	ISEV/A30	4	6		ja	ja		x						
Rivierenland														
Culemborg	N320/Rietveld	6	6		ja	ja							x	
Nederbetuwe	A15/Hoogbroek	8	8		ja	ja						x		x
Buren	A15	8	8		ja	ja		x						
Geldermalsen/Tiel	AVRI-terrein	9	15		ja	?		x						
Neerijnen	Molenveld	18	18		ja	ja		x						
Totaal		208	285					96-152	138-204	20	34	32	40	40

Voor een toelichting op de voetnoten 1 t/m 4 zie de tabel op pagina 10.

8. Provincie Flevoland

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben op 2 november 2006 het Omgevingsplan Flevoland 2006 vastgesteld. Daarmee is de per 1 juli 2005 ingestelde tijdelijke stop op de plaatsing van windmolens vervangen door een beleid dat voorziet in het opschalen en saneren van de bestaande windmolens om het aantal bestaande windmolens fors terug te brengen. Zo kan met minder, maar grotere windmolens, meer energie worden geleverd.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. A. Greiner Gedeputeerde Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken	
Ambtelijk	Dhr. J. van den Berg	

Alle gemeenten hebben een medewerker die actief het windenergiebeleid verzorgt, contactpersoon is voor initiatiefnemers en participeert in een regulier provinciaal overleg. Voor de belangengroepen en initiatiefnemers worden regelmatig informatieve bijeenkomsten georganiseerd om de beleidsontwikkelingen af te stemmen.

Algemene beleidsontwikkelingen

In het Omgevingsplan 2006 is het nieuwe windenergiebeleid op hoofdlijnen vastgelegd.

Als windrijke provincie wil Flevoland optimaal gebruik maken van milieuvoordelen en economische potenties van opwekking van windenergie zonder de landschappelijke kwaliteiten van de provincie aan te tasten. Aan nieuw te plaatsen windmolens wordt alleen medewerking verleend als deze molens een equivalent bestaande windmolens vervangen, waarbij de hoeveelheid geleverde energie (kWh) en behoud van de inkomsten uit de bestaande windmolens bepalend zijn. Op deze manier wordt het windenergiepotentieel de komende tien tot vijftien jaar door opschalen en saneren op enkele plekken in Flevoland geconcentreerd om de openheid in het landschap terug te laten keren. Gelet op de huidige omvang en lopende plannen van windenergieprojecten gaat het daarbij om een windenergiepotentieel van 1200 MW en een afname van het aantal windmolens met 45 %.

Uit de opbrengsten van de nieuwe, opgeschaalde windmolenprojecten wordt tevens bijgedragen aan gebiedsgebonden ontwikkelingen, zoals natuurontwikkeling, landschapsbeheer, recreatieve voorzieningen en leefbaarheid.

De nadere uitwerking van het windenergiebeleid is in de beleidsregel windmolens vastgelegd. Op 12 mei heeft het kabinet besloten om op het windenergieproject Noordoostpolder (465 MW) de rijksprojectenprocedure (RPP) van toepassing te verklaren. Dit betekent dat de coördinerende minister van Economische Zaken de procedure voor alle vereiste vergunningen en besluiten die nodig zijn voor de realisatie van het project in één gelijktijdig te doorlopen traject zal samenbrengen. De MER voor het plan is rond de jaarwisseling uitgebracht, zodat de RPP in 2007 zijn beslag kan krijgen.

Als gevolg van het besluit van de minister van Economische Zaken om de MEP bijdrage op nihil te stellen is de realisatie van de al door de gemeenteraad goedgekeurde pilot projecten opschalen en saneren van windmolens aan de Sternweg (36 MW) en in de Zuidlob Zeewolde (108 MW) opgeschort in afwachting van de besluiten die het nieuwe kabinet over een bijdrage aan duurzame energieprojecten zal nemen. In de reactie op dit besluit over de MEP bepleit Flevoland een bijdrage aan duurzame energieprojecten, die de branche stimuleert om deze

projecten verder te ontwikkelen tot producten die zelfstandig economisch rendabel geëxploiteerd kunnen worden.

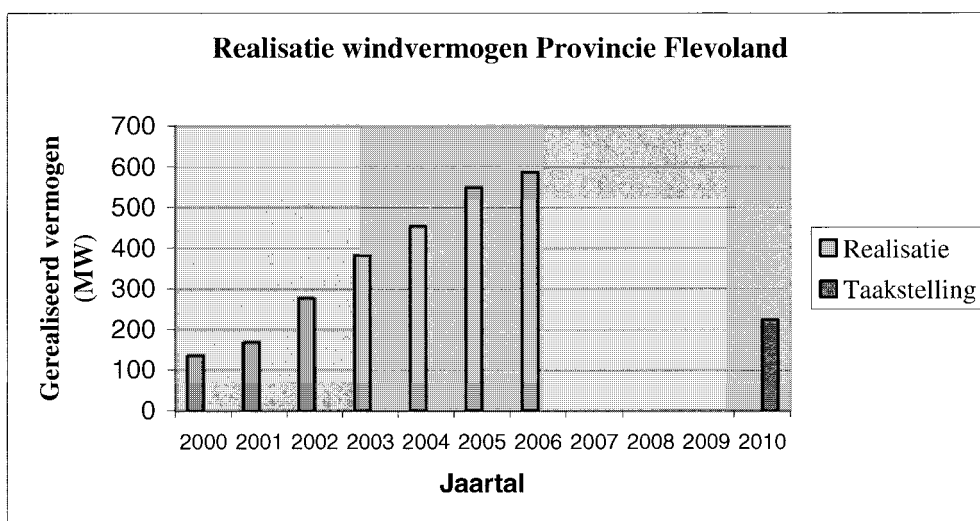
Stand van zaken projecten

Op 31 december 2005 bedroeg het opgestelde windenergievermogen in Flevoland 587 MW.

Actualiteiten en vooruitblik

Voor de uitvoering van het opschalings- en saneringsbeleid windenergie zullen de huidige eigenaren de slag moeten maken van eigenaar van een windmolen naar deelnemer in een windenergieproject. De provincie zal samen met de gemeenten de uitvoering van dit beleid stimuleren. Naast informatie en kennisoverdracht wordt gedacht aan het faciliteren van initiatieven t.a.v. het samenbrengen van bestaande windmoleneigenaren in een nieuw project, gerichte kennisontwikkeling voor het landschapsonwerp, de ontwikkeling van een rekenformule voor het opschalen en saneren van windmolens en de regeling van de gebiedsgebonden bijdrage.

Op de valreep van het jaar blijkt de mogelijke radarverstoring van de radarposten Soesterberg en Nieuw Millingen een majeure obstakel voor de realisatie van het al goedgekeurde pilot project Zuidlob (108 MW) in Zeewolde. Deze problematiek is besproken met het Ministerie van Defensie en SenterNovem. De provincie Flevoland steunt de ontwikkeling van technische oplossingen om de verstoring op te heffen van harte.

Basis gegevens van de projecten				Status en ontwikkelingsfasen																
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Kan de grondpositie een belemmering zijn? 4.	Project is concreet ¹⁾ en past ²⁾ in provinciaal resp. gemeentelijk beleid. Ja / nee	Project is in de Initiatieffase ³⁾ die nog niet in procedure zijn	Projectfasen (aangekruist per project per jaar)													
		Min	Max				31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006								
Almere	A 27		25	nee	ja													x		
Dronten	Verlengen Zeebies-tocht		7	nee	ja														x	
Noordoostpolder	RPP Windkoepel	340	400	nee	ja					x										
Zeewolde	Sternweg		27	nee	ja					x										
Zeewolde	Zuidlob		108	nee	ja					x										
Lelystad	opschalen windpark Harrie van den Kroonenberg		pm	nee	ja															
Zeewolde	opschalen windpark Eemmeerdiijk		pm	nee	ja															
Totaal		340	567			340/567												340/535		32

In Flevoland wordt alleen medewerking verleend aan nieuwe opstellingen bij vervanging van bestaande windmolens

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

9. Provincie Utrecht

Inleiding

In het Plan van Aanpak van de Provincie Utrecht is aangegeven dat wij een sturende en registrerende rol willen vervullen bij de totstandkoming van de BLOW-taakstelling en de plaatsing van windturbines. Dat betekent dat wij de realisering van een beperkt aantal (grootschalige) opstellingen willen bevorderen, waarbij we een actieve rol zullen spelen in de ondersteuning van gemeenten en bij het volgen van de benodigde planologische procedures. Wij staan vanuit een oogpunt van ruimtelijke ordening en landschapsbehoud geen ongebreidelde toepassing van windenergie voor. Slechts op die plaatsen die daarvoor vanuit landschappelijk oogpunt geschikt zijn willen wij realisering van windturbines mogelijk te maken. Onze ambitie reikt dan ook niet verder dan realisering van 50 MW.

In het Streekplan, dat Provinciale Staten op 13 december 2004 hebben vastgesteld, zijn een viertal locaties als indicatieve aanduidingen opgenomen, met een gezamenlijke capaciteit van ca. 48,5 MW. Hiernaast biedt het Streekplan ruimte aan kleinschalige bottom-up initiatieven, voor zover deze passen in de randvoorwaarden die daarvoor in het Windplan Utrecht zijn opgenomen.

De vier in het Streekplan aangewezen locaties bieden, samen met de kleinschalige mogelijkheden, voldoende ruimte voor de realisering van de Utrechtse BLOW-taakstelling. Deze realisering kan evenwel door politiek-bestuurlijke en maatschappelijke weerstand op gemeentelijk niveau bemoeilijkt worden.

Organisatorische invulling BLOW

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. J. Binnenkamp, gedeputeerde voor o.a. Milieu	Dhr. Mr. J.H. Ekkers, gedeputeerde voor o.a. Ruimtelijke Ordening
Ambtelijk	Mevr. J. Sellink van de Dienst Ruimte en Groen	

Algemene ontwikkelingen.

De gewijzigde vaststelling van het Streekplan (minder locaties en geen concrete beleidsbeslissingen) heeft ons genoodzaakt een iets andere koers te varen. Het voeren van overleg met de betrokken gemeenten heeft een meer prominente rol ingenomen dan was gepland. In 2005 is met de gemeenten waar een indicatieve aanduiding is opgenomen bestuurlijk overleg geweest, om te sonderen in hoeverre zij bereid zijn om deze locaties te ontwikkelen en daarvoor de benodigde planologische procedures te starten. Ook is ambtelijk een aantal maal contact geweest met gemeenten om te kijken of er mogelijk in samenwerking tot realisatie van de beoogde locaties kan worden gekomen. Overleg met zowel de gemeenten met streekplanlocaties als met gemeenten die niet in het streekplan zijn opgenomen maar waarvan bekend is dat er initiatieven zijn. Dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid. Wel is in 2006 het proces voor de streekplanlocatie in de gemeente Loenen opgestart met de ruimtelijke onderbouwing. Wij ondersteunen de gemeente bij deze procedure.

Stand van zaken projecten

In het streekplan zijn een viertal grootschalige locaties als indicatieve aanduidingen opgenomen. Hiernaast biedt het streekplan ruimte aan kleinschalige bottom-up initiatieven, voor zover deze passen in de randvoorwaarden die daarvoor in het Windplan Utrecht zijn opgenomen. De vier in het streekplan aangewezen locaties bieden, samen met de kleinschalige mogelijkheden, voldoende ruimte voor de realisering van de Utrechtse BLOW-taakstelling van 50 MW.

Er zijn in de Provincie Utrecht nog geen windturbines gerealiseerd. Stand van zaken eind 2006 is dat voor de locaties in de gemeenten Lopik (9 MW) en Houten (9 MW) alle vergunningen zijn verleend en dat voor de locaties in Loenen (7,5 MW) en Nieuwegein (15 MW) de procedures gestart zijn.

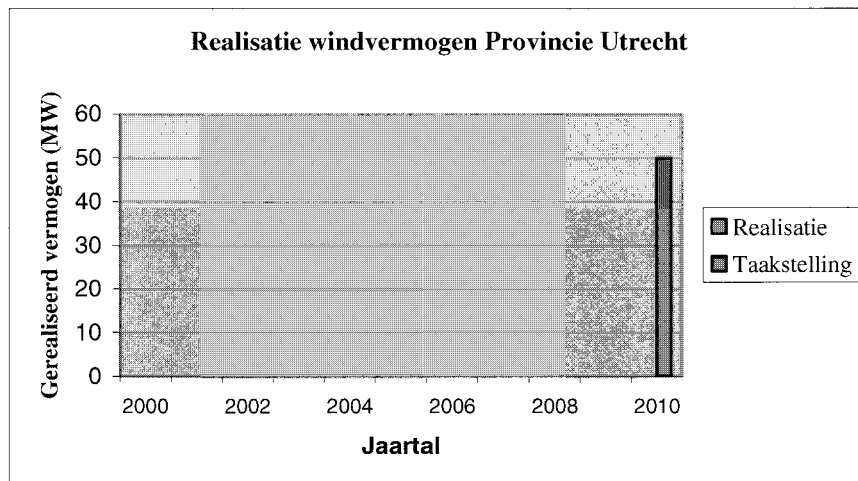
De locatie in Loenen is één van de vier in het streekplan opgenomen locaties. Voor de overige grootschalige streekplanlocaties zijn nog geen concrete initiatieven bekend. Wel zijn er daarnaast een aantal andere initiatieven, met name voor kleinschalige opstellingen, waarvoor nog geen procedure gestart is. Op dit moment is onduidelijk bij welke initiatieven daadwerkelijk een procedure zal worden gestart. Dit is enerzijds afhankelijk van de bereidheid van de gemeenten, daarnaast kan de stopzetting van de MEP-regeling (er wordt geen subsidie meer verstrekt aan nieuwe projecten voor duurzame elektriciteit, waaronder windenergie) een rol spelen in de afweging. Of en in hoeverre de stopzetting van de MEP-regeling consequenties heeft voor de verschillende initiatieven is nu nog niet duidelijk.

Actualiteiten en vooruitblik

Voor 18 MW zijn op dit moment de procedures afgerond; voor nog eens ruim 22 MW zijn de procedures opgestart. Als deze allemaal gerealiseerd worden heeft de provincie 40 MW (van de taakstelling van 50) gerealiseerd. Daarnaast zijn er nog een aantal mogelijke initiatieven; deze zijn echter nog onvoldoende concreet. Mogelijk dat hier in 2007 meer duidelijkheid over komt.

Gezien de recente ontwikkelingen inzake MEP is het echter onduidelijk welke opgestarte initiatieven tot een resultaat zullen leiden.

De koers zal in 2007 worden gecontinueerd.

1.

Basis gegevens van de projecten			Status en ontwikkelingsfasen												
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Project is concreet ¹⁾ en past ²⁾ in provinciaal resp. gemeentelijk beleid. Ja / nee / ?	Prov.	Gem.	Projecten in de Initiatiefase ³⁾ die nog niet in procedure zijn		Projecten / Initiatieven in best. plan , bouwen/of milieuvergunningprocedure(s)				Projecten / Initiatieven waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾		
		Min	Max				31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	
Abcoude	ARK Baambrugge	12	15	nee	ja	nee	x								
Loenen	A2 Loenen / Breukelen	7,5	7,5	nee	ja	?			x						
Woerden	A12 Woerden Zuidwest	6	8	nee	ja	nee	x								
Houten	ARK Schalkwijk	20	24	nee	ja	nee	x								
Houten	De Meerpaal	9	9	nee	ja	ja								x	
Nieuwegein	Het Klooster	12	15	ja, voor 1 turbine	ja	ja					x				
Lopik	Bedrijventerrein	9	9	Nee	ja	ja								x	
De Ronde Venen	N201	6	9	?	?	?	x								
Totaal		81	96		71-79	27-33	52-74	52-74	19,5-22,5	19,5-22,5	18	18	18		

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

10. Provincie Noord-Holland

Inleiding

Dit jaar heeft voor Noord-Holland in het teken gestaan van herijking van het huidige beleid. De BLOW-doelstelling van 205 MW windvermogen in Noord-Holland is al eind 2005 gehaald. Gedeputeerde Staten hebben vervolgens besloten om de doelstelling te verhogen naar 300 MW in 2010. Voor het huidige beleid is nagegaan of voortzetting leidt tot realisatie van deze doelstelling of dat er aanvullende acties nodig zijn. En wie we daarbij moeten betrekken? De provincie Noord-Holland is zich ervan bewust dat zij deze doelstelling het snelst haalt als wordt samengewerkt met deze partners.

In het veld is het plaatsen en opschalen van turbines door gegaan: de teller staat nu op 228 MW. Dit jaar is er 20 MW bij gekomen, in Anna-Paulowna (een opschaling van 6 MW), in Noorder-Koggenland (5 MW), bij Heemskerk (2 MW), Oudekerk aan de Amstel (2 MW) en bij Den Helder langs het Noord-Hollands kanaal (5 MW).

En voor volgend jaar staat er weer een aantal grote projecten op het programma.

Organisatorische invulling BLOW

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. A. Moens, gedeputeerde Milieu	Mevr. R. Kruisinga
Ambtelijk	Dhr. A.P. Volker, sector Milieu)	Dhr. P. Bakker en mevr. J. van der Pluijm, sector Milieu

Algemene ontwikkelingen

Bij de herijking van het beleid is gekeken naar de boodschap van rijksbouwmeesters over de nieuwe maat windturbines in het landschap. Samen met een workshop die in november met ambtenaren, wethouders en initiatiefnemers is gehouden dient deze informatie als input voor het nieuwe beleid, waarvan februari 2007 het concept klaar zal zijn.

Om onze eigen doelstelling van 750 MW duurzame energie in 2030 te realiseren, zal het windbeleid worden opgenomen in het Duurzaam Energiebeleid dat volgend jaar aan het nieuwe college zal worden voorgelegd.

Opvallend is hoe gemeente Wieringermeer, hofleverancier van de provincie, specifiek beleid maakt met als doel solitaire turbines op laten gaan in parken. Hoewel het een gevoelig onderwerp is bij de solitaire eigenaren worden hier behoorlijke vorderingen in gemaakt, getuige o.a. de grote bereidwilligheid van eigenaren van solitaire turbines om in dit plan deel te nemen. Het knelpunt blijkt echter wel het vinden van geschikte locaties waar parken kunnen worden opgericht.

Dit jaar is gebleken dat lokale weerstand groot is, waardoor projecten vertragen of worden afgeblazen. Een concreet voorbeeld hiervan is West-Friesland. Hier lag een windplan klaar dat door negen gemeenten is vastgesteld. In dit plan stond voor elke gemeente een taakstelling en ten minste een ontwikkelingslocatie voor windenergie opgenomen. Het uitvoeren blijkt lastig wegens lokale gevoeligheid en het ontbreken van een plan van aanpak. Onder leiding van Milieudienst West-Friesland wordt aan het opstellen van een plan van aanpak gewerkt. Maar ook nieuwe kleinschalige initiatieven krijgen steeds meer te maken met bezwaren. Daarbij is recent duidelijk geworden dat de restricties ter voorkoming van radarverstoring bij het militaire vliegveld De Kooy forse impact heeft op het plaatsen van turbines in de Kop.

Maar al met al zijn verschillende partijen in Noord-Holland en de provincie zelf hard bezig mogelijkheden voor nieuwe initiatieven te onderzoeken. Dat geldt zowel voor het vinden van locaties, als wel voor bedenken en uitvoeren van mogelijkheden voor participatie.

Stand van zaken projecten

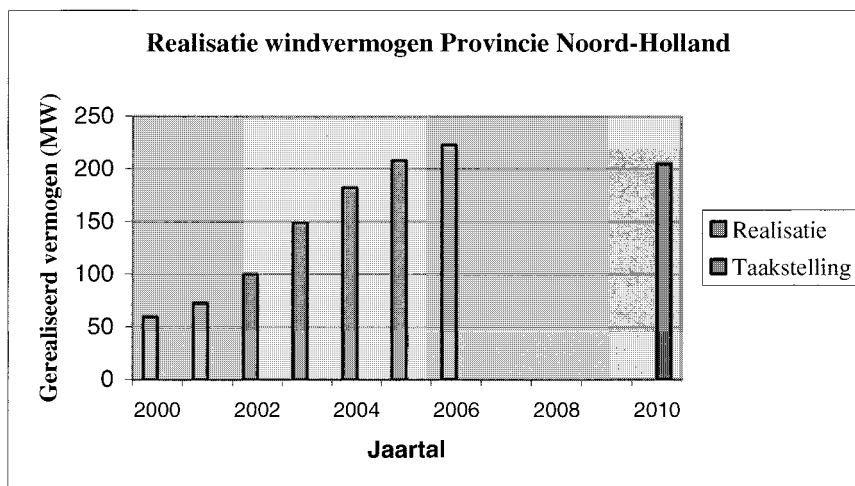
Dit jaar is er 20 MW bijgeplaatst. Voor volgend jaar staat er ten minste weer 21 MW op het programma. Afhankelijk van de snelheid waarmee een aantal lopende bezwaarprocedures zal worden afgerond, zou ook de dubbele hoeveelheid vermogen kunnen worden neergezet. Een groots project waar de provincie zich intensief mee bezig houdt is de ontwikkeling van een park van 80MW in het IJsselmeer nabij Medemblik. Voor dit project is een vogelonderzoek uitgevoerd en wordt nu uitgezocht wat de cumulatieve effecten zijn als andere initiatieven in en om het IJsselmeer ook in het onderzoek worden betrokken. Het park zelf heeft geen significante effecten op de vogelstand in Noord-Holland. Naast dit grote project zijn ook veel andere initiatieven, waarover het schema nadere informatie zal bieden.

Actualiteiten en vooruitblik

Het windbeleid zal worden geactualiseerd en worden opgenomen in het Duurzame Energie beleid. Binnen het beleid zal een aantal concrete acties worden opgenomen, gericht op verbreding van draagvlak. Op korte termijn zullen geen grootschalige nieuwe initiatieven worden uitgevoerd volgens het kaliber zoals door Rijksbouwmeester is geëtaleerd.

De windkansenkaart, de kaart die aangeeft waar de kansen voor nieuwe windinitiatieven in Noord-Holland liggen, zal worden geactualiseerd. Het is de bedoeling deze digitaal beschikbaar te stellen op het internet. Binnen het nieuwe beleid zal deze kaart nog steeds een belangrijke instrument zijn bij de ontwikkeling van windenergie.

Als groot project zal provincie Noord-Holland haar actieve rol blijven vervullen om het windturbinepark bij Medemblik te realiseren, maar daarnaast ook gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden financieel en inhoudelijk ondersteunen bij het maken van plannen voor windenergie.

Basis gegevens van de projecten in Noord-Holland			Status en ontwikkelingsfasen															
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Kan de grondpositie een belemmering zijn? 5.	Project is concreet ¹ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ² 6. Ja / nee / ?	Projecten in de Initiatiefase ³ die nog niet in procedure zijn					Projectfasen (aangekruist per project per jaar)							
		Min	Max.			Ja/nee/?	Prov.	Gem.	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006		
Andijk	PWN terrein	8	10	nee	ja	ja					x							
Alkmaar	Boekelermeer		8	nee	ja	ja											x	
Amsterdam	Westpoort 1		27	nee	ja	ja												x
Amsterdam	Westpoort 2		15	nee	ja	ja												x
Amsterdam	IJ-oever / C. Douwes		4	nee	ja	ja												x
Amsterdam	Westzanerpolder	9	15	nee	ja	ja					x							
Anna Paulowna	opschaling (van 4,7 -> 18)		13	nee	ja	ja												x
Beverwijk	Wijkertunnel		2	ja	ja	ja					x							
Zijpe	N-H kanaal		8	nee	ja	ja												
Zijpe	N-H kanaal		6	nee	ja	ja												x
West-Friesland	N.Koggeland		5	nee	ja	ja												x
Heerhugowaard	HAL		6	nee	ja	ja												x
Heerhugowaard	De Vork		6	nee	ja	ja												x
Medemblik	Wieringermeerdijk		80	Ja	Ja	Nee												
Velsen	Corus		15	nee	ja	ja												x
Haarlem	Waarderpolder		4,5	nee	ja	ja												x
Haarlemmermeer	A44/A4		8	nee	ja	ja												x
Zaanstad	Nauernashe polder		4	nee	ja	ja												x
Zaanstad	Zaandammerpolder		2	nee	ja	ja												x
Totaal			238,5		238,5	158,5					86	34	18	34,5	24	42		

Voor een toelichting op de voetnoten 1 t/m 4 zie de tabel op pagina 10.

11. Provincie Zuid-Holland

Inleiding

In 2006 heeft - naast de perikelen rond de MEP, zie samenvatting - vooral het vaststellen van een extra doelstelling voor 2015 (tenminste 350 MW) met verwerking van een aantal kleinere wijzigingen in de nota Wervel de aandacht gevraagd. In het licht van het post-Kyoto beleid, de ontwikkeling en de mogelijkheden van windenergie in Zuid-Holland is hiertoe door Provinciale Staten besloten. Daarnaast zijn een aantal locaties geschrapt en een aantal aangescherpt. Ook is er een locatie toegevoegd.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. F.D. van Heijningen, portefeuille Milieu	Mevr. L.M. Huizer, portefeuille Middelen
Ambtelijk	Dhr. W.F.J. de Jager, Directie Groen Water Milieu	Dhr. A. Bosma Directie Groen Water Milieu

Algemene ontwikkelingen en vooruitblik

In het kader van de streekplanuitwerking Merwedezone zijn de potentiële locaties nader onderzocht en met de gemeenten besproken. Het proces nadert nu de besluitvorming.

In het kader van de lopende streekplanherziening in de Hoeksche Waard staan de windlocaties hernieuwd in de aandacht.

De locaties bij de Dordtsche Kil hebben een positieve besluitvorming door de Dordtse raad opgeleverd. Daar wordt nu gewerkt aan voorbereiding van realisatie.

Bij de belemmeringen rond radars en regionale luchthavens, wat onder meer bij Delft speelt, is geen oplossing bereikt. Daarentegen vordert het onderzoek van de locatie langs de A4 bij Den Haag e.o. gestaag.

Voor 2007 wordt er een groei van 30 MW verwacht.

Stand van zaken projecten per 31/12/2006

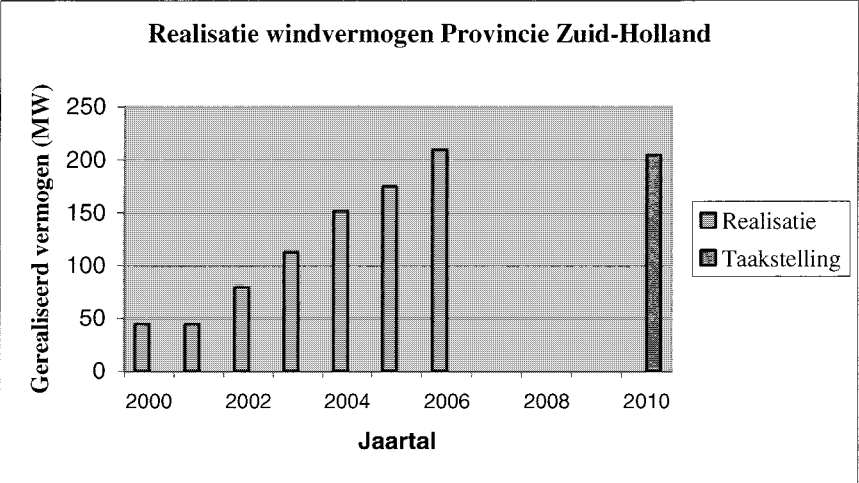
(zie tabel aan het eind van dit hoofdstuk)

Samenvattend levert dit het volgende totaalbeeld op.

Ontwikkeling windvermogen Provincie Zuid-Holland

	Per 31-12-2005	Per 31-12-2006
Initiatieffase	379	369
In procedure	28	22
Vergunningen verleend	53	30
Gerealiseerd	175	210

De locatiewijzigingen in de nota Wervel zijn hierin verwerkt. Het aantal MW's 'vergunningen verleend' is afgenomen doordat deze gerealiseerd zijn. De onzekerheden rond de MEP weerhouden ontwikkelaars ervan procedures te starten. Niettemin is er wel vooruitgang geboekt in een aantal projecten in de 'initiatieffase', wat in het overzicht echter niet zichtbaar wordt.

Basis gegevens van de projecten Zuid-Holland										Status en ontwikkelingsfasen						
Gemeente	Nr	Projectnaam of locatie	MW's		Kan grondpositie een belemmering zijn? 7.	Project is concreet ¹⁾ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ²⁾ Ja / nee / ?	- Aanvullende opmerkingen	Projectfasen (aangekruist per project per jaar)				Proj. / Init. waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾				
			Min	Max				31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006		31-12-2005	31-12-2006		
Sassenheim/Rijnsburg/Oegstgeest	2-4	A44	9		?	s/g	verkennd onderzoek afgerond	x								
Letden	7	A4	4		?	g	in bestemmingsplanprocedure gerealiseerd in 2005			x						
Zoeterwoude	8	A4 Papemeer	4		nee	g	gerealiseerd in 2005					x				
Rijnwoude	9	N11 Spookverlaat	12		nee	g	verwacht in 2007							x		
Bodegraven	10	A12 west	3		nee	s	wordt uitgewerkt						x			
Bodegraven	11	A12	9		nee	r	raad Recuwijk negatief						x			
Recuwijk	12	A12 bij Woerden	9		nee	r	raad Recuwijk negatief							x		
Den Haag	13	A4 Pr. Clausplein	9		nee/?	g	voorstel voor principebesluit									
Den Haag	14-15	A12 / A13 Ypenburg			?/nee	s	A4 voorrang									
Rijswijk en Schipluiden	16	A4	9		nee/?	s	voorstel voor principebesluit									
Zoetermeer/Bleiswijk	18,19	Landsinghage O/Z	3		ja?	g/r	weinig kansrijk, oude verwijderd									
Bleiswijk	20	A12	9		?	s	niet eerste voorkeur gemeente									
Zevenhuizen-Moerkap.	21	A12	9		?	s	geen initiatief bekend									
Moordrecht/ Waddinxveen	22	A12/A20	22		nee/?	g	3 bij Waddinxveen gerealiseerd in 2006, 4 ^e turbine in aanvraag						x			
Westland	23	zoekgebied	9		?	s	geen initiatief bekend									
Delft	24	Schieovers					geen voorkeur meer									
Pijnacker-Nootdorp	25-26	A13	9		?	g	uitwerking door gemeente									
Delft	27	stadsrand Zuid	9		nee	s	belemmeringen van V&W e.a.									
Maasland	28	A20	9		?	g	geen initiatief bekend									
Rotterdam	29	Nwe Waterweg N	9		?	s	2 ^e tranche, uitwerking i.s.m. regio									
Rotterdam	30	Zuidwal	12,5		nee	r	gerealiseerd in 2004								x	
Rotterdam	31	2 ^e Maasvlakte	45		?	s	in ontwerpfase									

Basis gegevens van de projecten Zuid-Holland
Status en ontwikkelingsfasen

Gemeente	Nr	Projectnaam of locatie	MW's		Kan grondpositie een belemmering zijn? 7.	Project is concreet ¹⁾ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ²⁾ Ja / nee / ?	- Aanvullende opmerkingen	Projectfasen (aangekruist per project per jaar)							
			Min	Max				31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006
Rotterdam	32	Breekwater/ Dobbelsteen	16		nee	r ja	11 MW gerealiseerd, 5 MW in ontwikkeling			x					
Rotterdam	33	Landtong	17,5		nee	r ja	1 ^o tranche, verwacht in 2007						x		x
Rotterdam	34	Nerefco	22,5		nee	r ja	gerealiseerd in 2002								
Rotterdam	35	Distripark Zee	10		nee	r ja	1 ^o tranche, afh aansluiting 2 ^o maasvlakte		x						
Rotterdam	36	Slufter Maasvlakte Zeezijde	13,5		nee	r ja	1 ^o tranche, gerealiseerd in 2004								
Rotterdam	37	Slufter Maasvlakte Landzijde	12		nee	r ja	1 ^o tranche, gerealiseerd in 2002								
Rotterdam	38	Hartekanaal	37		nee	r ja	25 MW in 2004, 12 in 2006								
Maasluis	39	Nwe Waterweg N	9		?	s	2 ^o tranche, uitwerking i.s.m. regio			x					
Vlaardingen	40	Nwe Waterweg N	9		?	s	2 ^o tranche, uitwerking i.s.m. regio			x					
Schiedam/Vlaardingen	41	tunnelmond	6		?	s	wordt nader bekeken i.s.m. regio			x					
Rotterdam	42	Hartelbrug	12		nee	r ja	1 ^o tranche, gerealiseerd in 2003								
Spijkensse/Rotterdam	43	Hartelbrug	9		?	g	raad voorshands negatief			x					
Ridderkerk	44	A13/A15	9		?	s	1 ^o contact initiatiefnemers			x					
Binnenmaas	45	bedrijventerr. Hoek-sche Waard	12		?	s	geen initiatief bekend			x					
Zwijndrecht	46	Kijfhoek	12		?	s	geen initiatief bekend			x					
Alblasserdam-Gorinchem	47-1/9	9 zoeklocaties Merwedezone	42		?/nee	s	wordt uitgewerkt in transformatievisie merwedezone			x					
Hellevoetsluis	48-49	Haringvlietdam +	11,5		nee	g/r	bij opschaling/uitbreiding								
Korendijk	50	Spui	15		?/nee	g	afweging gemeente in kader structuurvisie			x					
Zwijndrecht	51	Oude Maas	6		?	g	beperkt tot westelijke deel			x					

Basis gegevens van de projecten Zuid-Holland			Status en ontwikkelingsfasen												
Gemeente	Nr	Projectnaam of locatie	MW's		Kan grondpositie een belemmering zijn? 7.	Project is concreet ¹⁾ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ²⁾ Ja / nee / ?	Aanvullende opmerkingen	Projectfasen (aangekruist per project per jaar)			Project / Init. waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾				
			Min	Max				31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005		31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	
Dordrecht	53	Dordtsche Kil	12		?/nee	g ja	positieve gem. uitspraak	x	x						
Strijen	55	Mariapolder	5		nee	r ja	gerealiseerd in 2002								
Cromstrijen	56-57	Westerpolder +	8,5		nee	r/s ja	geen opschalingsinitiatief bekend								
Goedereede/Dirksland	58	N215	12		nee/?	g	nader onderzoek vogels	x	x						
Middelhamnis	59	Pallandtpolder	14		nee	r ja	gerealiseerd in 2006			x					
Middelhamnis	60	Pallandtpolder+	12		nee/?	s	eerst afgewezen door gem.	x	x						
Dirksland	61	Herkingen	8		nee	r ja	gerealiseerd in 2005							x	
Middelhamnis	62	Battenoord	3,5		nee	r ja	gerealiseerd voor 2002								
Oostflakkee	63	Battenoord+	6		?	s	geen initiatief bekend			x	x				
- Oostflakkee	64	Piet de Wit	21		nee	r ja	gerealiseerd in 2003								
Oostflakkee	65	Hellegatsplein	9		?	s	initiatiefnemer onderzocht	x	x						
Alphen	66	N11	9		?	s	initiatief gestart			x	x				
Diversen		solitairen e.d.	6			r ja									
Totaal			628			628		379	366	22	28	53	30		

Voor een toelichting op de voetnoten 1 t/m 4 zie de tabel op pagina 10.

5) Alle locaties staan in provinciale nota Wervel, waarbij r = te realiseren, g = gewenst, s= studielocatie/zoekgebied.

12. Provincie Zeeland

Inleiding

In 2006 is het beleid voortgezet zoals dat ten behoeve van de taakstelling windenergie al een aantal jaren wordt gevolgd en is door de provincie opnieuw in nauwe samenwerking met de gemeenten verder gewerkt aan de realisatie van windenergie. Zoals in voorgaande jaarverslagen gemeld vindt daartoe overleg en afstemming in het algemeen (met alle gemeenten gelijktijdig) en in bilateraal verband plaats. Het algemeen overleg is bedoeld om door informatie uitwisseling het totale overzicht over de provincie in beeld te krijgen en het bilaterale overleg, om vaak samen met initiatiefnemers concrete projecten van de grond te tillen. De coördinatie van deze processen berust bij de provincie en de uitvoering van de daadwerkelijke procedures bij de gemeenten.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr J. Suurmond o.a. portefeuille Milieubeleid	Dhr M. Kramer o.a. portefeuille Natuur en Landschap
Ambtelijk	Dhr L. Engelbert afd. Ruimtelijke Ontwikkeling	

Algemene beleidsontwikkelingen

De invulling van de taakstelling windenergie vond tot nu toe plaats op basis van de in 1999 vastgestelde streekplanuitwerking windenergie. Inmiddels vormt het eind 2006 van kracht geworden nieuwe Omgevingsplan het planologisch kader op provinciaal niveau. In principe staat in het Omgevingsplan de concentratiegedachte centraal. Concentratie van windturbines vormde in de streekplanuitwerking eveneens een belangrijk aspect maar er was geen begrenzing aan het aantal locaties opgenomen.

De daadwerkelijke plaatsing van relatief grote turbines in het buitengebied en de weerstand die daar tegen bestaat zijn aanleiding geweest om de concentratiegedachte verder aan te scherpen en hiervoor specifiek vier locaties aan te wijzen. Daarbij is onderkend dat lopende verplichtingen nagekomen moeten worden, wat betekent dat aan projecten die reeds in procedure zijn nog medewerking verleend zal worden. Ook deze locaties zijn in het Omgevingsplan opgenomen.

Stand van zaken ontwikkeling projecten

Gerealiseerd en bouw in voorbereiding

Het totale gerealiseerde vermogen in Zeeland is in 2006 gestegen van 79 tot 101 MW. Deze stijging wordt veroorzaakt door de bouw van 5 turbines in de gemeente Veere (Stormvloedkering fase 1) 3 turbines in de gemeente Noord-Beveland (Jacobahaven) en de realisatie van 2 turbines in de gemeente Borsele (stortplaats OLAZ). Van dit laatste project in de bouw van 1 turbine nog in voorbereiding.

Verder zijn in de gemeente Reimerswaal (Anna Mariapolder) 16 turbines met een gezamenlijk vermogen van 14,4 MW in aanbouw. Als deze turbines begin 2007 in bedrijf gesteld worden loopt het gerealiseerde vermogen in de provincie Zeeland op naar 115,5 MW.

Plannen in planologische procedure

Gemeente Tholen (49 MW)

Door de gemeenteraad is een beleidsvisie windenergie vastgesteld waarin aan B en W ruimte wordt gegeven voor medewerking aan 4 projecten: Willempolder (15MW), Anna Vosdijkpolder(15 MW), Stavenisse (9 MW) en Gemaalweg (12 MW). Netto kan er met deze projecten, na verwijdering van een 7 tal kleine turbines op deze locaties, 49 MW aan het totale vermogen in Zeeland toegevoegd worden.

De procedure voor het project Anna Vosdijkpolder is inmiddels afgerond. Ingediende beroepschriften bij de Raad van State zijn ingetrokken. De andere projecten bevinden zich nog in de fase van vergunningverlening met inspraak en bezwaar.

Gemeente Noord-Beveland (20,5 MW)

De gemeente Noord-Beveland had een drietal projecten in procedure. Deze zijn alle drie succesvol afgerond. Zoals hiervoor aangegeven zijn de turbines van het project Jacobahaven inmiddels gebouwd. Voor de projecten Zeelandbrug (8 MW) en Camperwind is de procedure afgerond en is de bouw van de turbines in voorbereiding. Initiatiefnemers van het project Camperwind hebben bij de keuze van de turbine (door betere leveringsvoorwaarden) afgezien van toepassing van een 3 MW machine en gekozen voor een turbine met een vermogen van 2,5 MW per turbine. Dit betekent dat in dit project 12,5 MW gerealiseerd zal worden in plaats van 15.

Gemeenten Middelburg en Borsele (10,8 MW)

Voor het gezamenlijke project langs de Bernhardweg zijn de bouwvergunningen eind 2005 verleend. De bouw van de turbines is na een vertraging door de lange levertijd van de turbines eind 2006 begonnen.

Gemeente Veere (21 MW)

Het plan voor de plaatsing van windturbines op Neeltje Jans (SVK) is gesplitst in verschillende fases. De turbines van fase 1 (13 MW) zijn inmiddels gebouwd. Fase 2 is om planologische reden eveneens gesplitst. De planvorming voor de turbines Mattenhaven (12 MW) vraagt meer tijd en vormt nu fase 3. Voor de resterende turbines uit fase 2 (9 MW) wordt door de gemeente Veere een art 19 WRO procedure gevoerd.

Gemeente Schouwen-Duiveland (7,2 MW)

De vergunningverlening voor 4 turbines op het eiland Roggenplaat is in procedure. Na verwijdering van de bestaande turbines wordt 7,2 MW bijgedragen aan de taakstelling.

Gemeente Terneuzen (44MW)

Tegenstanders van het project in de Koegorspolder blijven zich verzetten door het voeren van procedures. Tot nu toe is de uitslag steeds positief voor de initiatiefnemers geweest. Zoals het er nu naar uitziet komt het project nog 2 keer bij de Raad van State aan de orde.

Procedure in voorbereiding

Gemeente Reimerswaal

De mogelijkheden voor opschaling van het huidige plan bij de Kreekraksluizen worden door de exploitant onderzocht. Verder heeft de gemeenteraad van Reimerswaal aangegeven dat aansluitend aan dit park ten zuiden van de A58 een dubbele lijnopstelling langs het Schelde Rijnkanaal geplaatst mag worden. De gezamenlijke planvoorbereiding voor beide initiatieven wordt inmiddels voorbereid. Daarbij is duidelijk geworden dat het park hinder zal veroorza-

ken voor de radar op de vliegbasis Woensdrecht. In overleg met defensie worden de mogelijkheden van een maatwerkoplossing onderzocht.

Gemeente Borsele en Vlissingen

Door betrokken gemeenten is in gezamenlijk overleg met provincie en havenschap een voorontwerp bestemmingsplan voor de plaatsing van windturbines in het Sloegebied opgesteld. Dit bestemmingsplan zal binnenkort in procedure gebracht worden. Inmiddels is door de 1e kamer ingestemd met de wetswijziging waarbij windturbines niet meer van invloed zijn op de geluidszone van dit industriegebied. Deze wetswijziging wordt naar verwachting op 1-1-2007 van kracht.

Gemeente Schouwen Duiveland

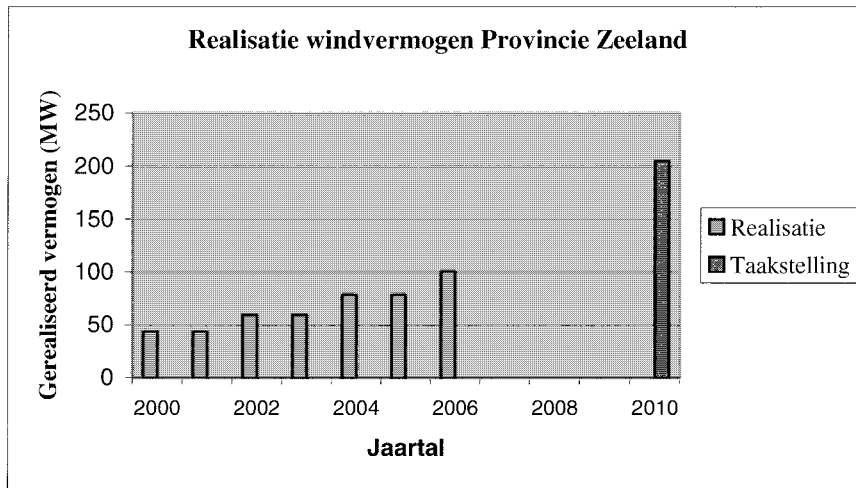
Door de gemeenteraad is aangegeven dat men in principe positief is over de plaatsing van windturbines nabij de Zeelandbrug (Gouweveerse Zeedijk). Dit project kan als markeringslocatie in samenhang gezien worden met de plannen van de gemeente Noord Beveland tot opschaling van de turbines aan de zuidzijde van de Zeelandbrug. De landschappelijke inpassing van de turbines is onderzocht en naar verwachting zal hiervoor begin 2007 een procedure gestart kunnen worden.

Gemeente Sluis

Op het Technopark in Schoondijke is in samenwerking tussen de gemeente, provincie, Delta en Zeeuwind een proeflocatie voor het testen van kleine windturbines ingericht. Vergunningen en faciliteiten zijn door deze partijen geregeld. Een aantal leveranciers is uitgenodigd hun turbine voor een periode van 2 jaar op de testlocatie te plaatsen. Zij ontvangen hiervoor een startvergoeding en een vergoeding voor de geleverde energie. Het ziet er naar uit dat ca 10 turbines geplaatst zullen worden.

Actualiteiten en vooruitblik

Zoals in eerdere jaarverslagen gemeld blijkt uit de stand van zaken dat er voldoende "harde" planologische medewerking door gemeenten is toegezegd om de BLOW taakstelling in principe in te vullen. In de komende periode zal getracht moeten worden om deze projecten ook daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen. De provincie zelf heeft in haar milieubeleidsplan haar taakstelling op 250 MW gesteld. Wanneer de besluitvorming over de projecten die nog in de pijplijn zitten positief uitpakt mag verwacht worden dat dit vermogen in Zeeland gerealiseerd kan worden.

basisgegevens van de projecten			status en ontwikkelingsfasen (aankruisen wat van toepassing is)										
gemeente	projectnaam of locatie	8.		9. MW's		project is concreet ^b en past ^b in het provinciaal resp. gemeentelijk beleid		projectfasen (één mogelijkheid per project per jaar)			kan de grondpositie een belemmering zijn?		
		potentieel		gerealiseerd		Provincie	31-12-2005	31-12-2006	project is in de initiatiefase ³⁾	project is in bouw- en/of milieuvergunningprocedures ⁴⁾	alle vergunningen voor project zijn verleend ⁴⁾	ja	nee
		Min	Max.	Min	Max.								
Reimerswaal	Anna-Mariapolder	14,4				ja					x		
Borsele	OLAZ	0,9				ja					x		
Tholen	Willempolder	14				ja			x				
Tholen	Anna-Vosdijkpolder	15				ja			x				
Tholen	Stavenisse	8				ja			x				
Tholen	Gemaalweg	12				ja			x				
Borsele	Bernhardweg	5,4				ja			x				
Middelburg	Bernhardweg	5,4				ja			x				
Noord-Beveland	Camperwind	12,5				ja			x				
Noord-Beveland	Zeelandbrug	8				ja			x				
Schouwen-Duiveland	SVK	7,2				ja	nee		x				
Veere	SVK fase 2	9				ja	nee		x				
Veere	SVK fase 3	12				ja	nee		x				
Terneuzen	Koegorspolder	44				ja	ja		x				
Reimerswaal	Kreekrak	62				ja	nee						
Borsele/Vlissingen	Sloegebied	70				ja	nee						
Schouwen-Duiveland	Zeelandbrug	9				ja	nee						
Totaal		308,8		101		139,6		141	62,2		105,6		

Voor een toelichting op de voetnoten 1 t/m 4 zie de tabel op pagina 10.

13. Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De provincie Noord-Brabant voert sinds enkele jaren windenergiebeleid op basis van de Uitvoeringsnota windenergie Noord-Brabant 2003-2006, 'Brabant voor de wind'. Deze nota geeft een eenduidig toetsings- en beoordelingskader voor zowel het bevoegde gezag als voor marktpartijen, maatschappelijke organisaties als ook voor burgers.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het windenergiebeleid. In vijf van de zes Noord-Brabantse regio's wordt in regionaal verband samengewerkt. De fase waarin elke gemeenten zich bevindt is verschillend.

In 2006 is er geen extra vermogen gerealiseerd in Noord-Brabant. Dit betekent dat er op 31 december 2006 circa 48 MW in Noord-Brabant staat opgesteld.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. O. Hoes, portefeuille Economische ontwikkeling en internationale betrekkingen	
Ambtelijk	Dhr. E. de Zoeten	

Windenergie is een van de peilers in het beleid voor het verduurzamen van de energiehuishouding. In juni 2006 is door Provinciale Staten een intensivering van het duurzame energiebeleid vastgesteld. Daarin staat het beleidsvoornemen om in Noord-Brabant te streven naar de realisatie van 2 tot 3 grote windparken (20 à 30 turbines van 3 – 5 MW per park). Deze doelstelling is aanvullend aan de oorspronkelijke BLOW-doelstelling van 115 MW in 2010.

De provincie Noord-Brabant financierde ook in 2006 de regionale energiecoördinatoren voor 50%. De gemeenten dragen de kosten van de andere 50%. In de regio's en de gemeenten biedt dat een belangrijk kader voor succesvolle uitvoering. De provinciale en landelijke organisaties steunen de regionale en lokale medewerkers met inhoudelijke en procesmatige kennis.

In samenwerking met SenterNovem is ook in 2006 een provinciale windenergieconsulent actief geweest.

Binnen de interne directies Ruimtelijke ordening en handhaving, Ecologie, Sociale en culturele ontwikkeling en Economie & mobiliteit, zijn contactpersonen aanwezig.

Algemene ontwikkelingen

Beleidsontwikkelingen

We signaleren een aantal ontwikkelingen dat van invloed is op de realisatie van windenergie. Dit heeft in 2005 geleid tot de volgende verbeteringen en acties.

De verwachting is nog steeds dat het vermogen in 2010 zal uitkomen tussen 107 en 125 MW. Doelstelling voor Brabant in het kader van BLOW is 115 MW.

* Op verzoek van Provinciale Staten is in het najaar van 2005 een nota opgesteld voor het intensiveren van het duurzame energiebeleid. Onderdeel van deze intensivering is windenergie. Door Provinciale Staten is vastgesteld dat zal worden gekeken naar potentiële locaties voor enkele grote windparken met een totaal vermogen van tussen de 120 en 450 MW. Dit

vermogen zou moeten worden gerealiseerd in 2 tot 3 grootschalige windparken. Deze doelstelling heeft betrekking op de periode tot circa 2015.

Barrières

Geluid en luchtvaart

De geluidsproblematiek voor plaatsing van windturbines op bedrijventerreinen is dit jaar gelukkig opgelost. Daardoor bestaat er voor een project als Weststad III in Oosterhout (20 MW) geen belemmering meer. Voor het project Moerdijk is er inmiddels een nieuwe kink in de kabel. Door onduidelijkheid over de eisen uit het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) heeft de gemeente de mogelijkheid om turbines op te richten voorlopig geschrapt uit een herzien bestemmingsplan.

Daarnaast is de mogelijke radarverstoring door plaatsing van windturbines nog steeds een majeur obstakel bij de realisatie van windturbineparken. In de regio West-Brabant geldt dit in ieder geval voor locaties in Woensdrecht en Roosendaal. Ook Halderberge en Etten Leur zullen hier mogelijkwijze mee geconfronteerd worden.

In Oost-Brabant hebben de initiatieven in Veghel, Sint Oedenrode, Gemert Bakel en Deurne te maken met deze problematiek. Ontwikkelingen rond deze problematiek zijn besproken dit jaar besproken met SenterNovem, het Ministerie van Defensie en TNO. De provincie Noord-Brabant volgt deze ontwikkelingen met grote aandacht.

De nulstelling van de MEP in augustus van dit jaar heft in Brabant nog niet geleid tot het afvallen van initiatieven.

Stand van zaken ontwikkeling projecten

In 2006 is verder gekoerst op de al ingeslagen weg. Hieronder volgt per regio een korte toelichting.

Regio West-Brabant

In totaal zijn vijf gemeentelijke beleidsnota's met zoekgebieden vastgesteld, met een maximaal vermogen van 94 MW. Voor een project van 10 MW is de bestemmingsplanprocedure gestart. Thans staat in West-Brabant 33 MW windenergievermogen opgesteld

Milieu & Afval Regio Breda (MARB)

Locaties in de gemeente Breda, Oosterhout en Drimmelen (totaal circa 41 MW) zijn concreet uitgewerkt en gekoppeld aan marktpartijen. In Oosterhout loopt de ruimtelijke procedure. In Drimmelen maken het college en de gemeenteraad een nieuwe overweging over locaties. De planologische procedures voor het plaatsen van nog eens twee turbines in Breda loopt nog. Thans staat in MARB 7,35 MW aan windenergievermogen opgesteld.

Regio Midden-Brabant

In de regio Midden-Brabant zijn vijf locaties via een aspectenstudie nader onderzocht.

Drie potentiële locaties zijn door de regio als samenhangend initiatief opgepakt. Het samenwerkingsverband heeft een notitie opgesteld waar de afzonderlijke gemeenten zich over uitspreken.

Voor de gemeentegrens(en)regiogrens(-)overschrijdende locatie in Oisterwijk en Oirschot zullen naar alle waarschijnlijkheid in 2007 de ruimtelijke procedures worden gestart.

Er zijn nog geen windturbines geplaatst in deze regio.

Regio Den Bosch

In de regio 's-Hertogenbosch heeft een aantal gemeenten op individuele basis een windscan uit laten voeren. Daaruit blijkt dat er beperkt mogelijkheden voor windenergie aanwezig zijn. De gemeente Den Bosch heeft voor 1 concrete locatie (2 MW) de ruimtelijke procedure afgerond. Voor de realisatie worden nu marktpartijen benaderd.

Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE)

In 2005 zijn de eerste activiteiten gestart om het regionale plan van aanpak windenergie uit te voeren. Dit jaar zijn er o.a. in het licht van de MEP-nulstelling geen concrete vorderingen gemaakt. In de regio speelt ook de radarproblematiek rond Volkel. De regio heeft nog geen windturbines.

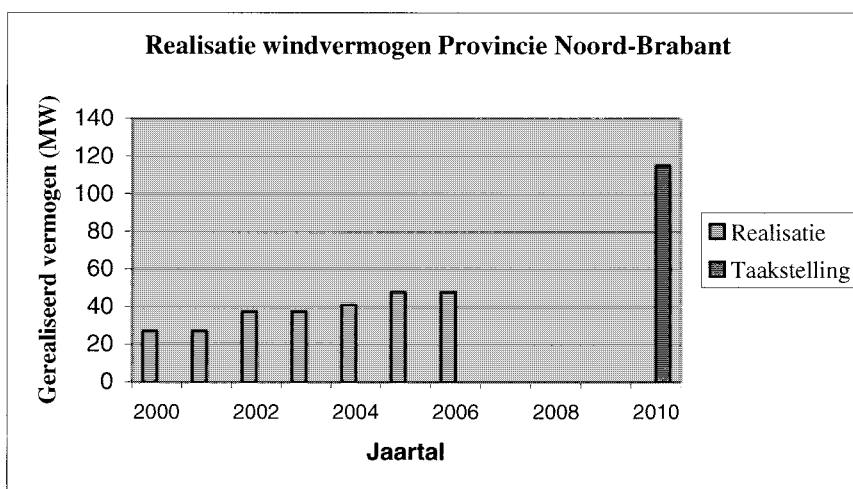
Regio Noordoost-Brabant

In de regio Noordoost Brabant is verder gewerkt aan de uitvoering van het lokale windenergiebeleid. Het merendeel van de huidige initiatieven kampt met problemen als gevolg van de radarverstoring of bouwhoogten rond vliegvelden. Er zijn nog geen windturbines in deze regio geplaatst.

In totaal zijn er in Noord-Brabant plannen voor meer dan 163 MW. In tabel 1-1 zijn alleen de meest concrete plannen opgenomen.

Actualiteiten en vooruitblik

De koers zal in 2007 worden gecontinueerd. Met name de beeldvorming rond windturbines als ook de aandacht voor een nieuwe blik op de ruimtelijke aspecten van windturbines zullen daarbij bijzondere aandacht krijgen.

Basis gegevens van de projecten Noord-Brabant		Status en ontwikkelingsfasen										
		MW's		Kan de grondpositie een belemmering zijn?	Project is concreet ¹⁾ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ²⁾ Ja / nee / ?		Project is in de Initiatiefase ³⁾ die nog niet in procedure zijn			Projectfasen (aangekruist per project per jaar)		Proj. / Init. waarvoor alle vergunningen zijn verleend ⁴⁾
Gemeente	Projectnaam of locatie	Min	Max.		Ja/nee/?	Prov.	Gem.	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	
Halderberge	St. Antoinedijk		10	nee	ja	ja			x			
Woensdrecht	Kabeljauwbeek		15	nee	ja	ja	x	x				
Tilburg	Locatie A58 West, ter hoogte van waterwingebied		15	nee	nee	ja	x	x				
Oosterhout	Weststad (meest noordelijk), op industrieterrein		20	nee	ja	ja	x	x				
Moerdijk	Industrieterrein Moerdijk (fase 2 en 3)		30	nee	ja	ja	x	x				
Breda	Hazeldonk		6	ja	ja	?						
Oisterwijk / Oirschot	Locatie A58-Oost op grens met gemeente Oirschot-Oisterwijk		15	nee	ja	ja	x	x				
Tilburg, Hilvarenbeek, Oisterwijk	Locatie A58, ter hoogte van de Baars		18	ja	ja	?						
Sint Oedenrode	Veerse heide		10	nee	ja	ja	x	x				
Veghel	A50 / de Dubbelen		9	nee	ja	ja	x	x				
Moerdijk	Sabinapolder		9	nee	ja	ja	x	x				
Breda	Kroeten (langs A16)		1,7	nee	ja	ja			x	x		
Den Bosch	Treurenburg		2	nee	ja	ja	x					x
Reusel – De Mierden	Laarakkerdijk		32,5	nee	?	?						
Totaal			183,2		145,7	136,7	125	123	11,7	11,7		2

Voor een toelichting op de voetnoten 1 t/m 4 zie de tabel op pagina 10.

14. Provincie Limburg

Inleiding

De taakstelling van Limburg is 30 MW. Realisatie van de taakstelling verloopt projectmatig waarbij een positieve opstelling van de gemeente een voorwaarde is voor actieve bemoeienis door de Provincie.

Organisatorische invulling

	Coördinator	Plaatsvervanger
Bestuurlijk	Dhr. B. Kersten, gedeputeerde van milieu, water en energie	
Ambtelijk	Dhr. A. Brokking, beleidsmedewerker klimaatbeleid	

Contacten met gemeenten als ook de andere betrokken partijen verlopen projectmatig waarbij zowel bestuurlijke als ambtelijke lijnen bestaan.

Algemene ontwikkelingen

De gemeenteraadsverkiezingen hebben lichte verschuivingen gegeven in de interesse of prioritering van windenergie. Voor het overige zijn de landelijke ontwikkelingen rond de MEP bepalend voor de bereidheid van initiatiefnemers om in windprojecten te investeren.

Stand van zaken projecten

Er zijn in de overzichtstabel alleen projecten opgenomen waarvoor serieuze marktbelangstelling bestaat.

In Venray zijn drie projecten gelegen. Er is weerstand in een tweetal kernen waardoor er binnen de gemeente bestuurlijk terughoudendheid is. De gemeente wenst de positie van windenergie te plaatsen in een gemeentelijke visie over duurzame energie. Deze visie is nog niet gereed. Er is daardoor weinig voortgang geboekt.

In de gemeente Horst is belangstelling voor de ontwikkeling van een windpark nabij de Witveldweg. De ontwikkeling daarvan zal moeten passen in een gebiedsvisie die de gemeente voor dit gebied opstelt. Deze visie zal in 2007 worden vastgesteld waarna de gesprekken met de initiatiefnemers kan worden herstart.

In de omgeving Venlo was sprake van een groot samenhangend project met vier initiatiefnemers. Drie van de vier initiatiefnemers hebben aangegeven geen toekomst meer te zien in verdere ontwikkeling. In hun ogen ontbreken de basiscondities hiervoor. Eén intiatiefnemer blijft wel interesse tonen. De drie initiatiefnemers die hebben afgehaakt lopen te hoop tegen het besluitvormingsproces en de tegenstrijdigheden die hierin hun inziens zijn opgetreden. De door initiatiefnemers onderzochte opstellingsvariant is door betrokken partijen niet volledig geaccepteerd. Dit heeft voor de intiatiefnemers de bodem uit het voorstel weggeslagen. Complicerend is tevens de grote dynamiek in de ruimtelijke planvorming vanwege de ontwikkeling van een gebiedsvisie Greenport Venlo. De gebiedsontwikkeling sluit windenergie niet op voorhand uit, betrokken gemeentes blijven bereid naar windlocaties te zoeken. Voor de ontwikkeling van een duurzame energievoorziening rond Trade Port kan windenergie zelfs een noodzakelijke voorwaarde worden. Genoemde ontwikkelingen vertragen echter de definitieve besluitvorming.

Het project in de gemeente Helden is afgevoerd omdat de gemeente een vrijstellingsverzoek eind 2005 heeft afgewezen.

In de gemeente Roggel en Neer is de art. 19 procedure voor windpark Neer daags na het stopzetten van de MEP-subsidie gestart. Het verzoek voor het afgeven van een verklaring van geen bezwaar is eind 2006 bij de Provincie ingediend.

Het project Fortuna in Sittard-Geleen is afgevoerd omdat in deze gemeente de voorkeur uitgaat naar de ontwikkeling van één groter project. Het project Holtum wordt in opdracht van het college momenteel nader uitgewerkt.

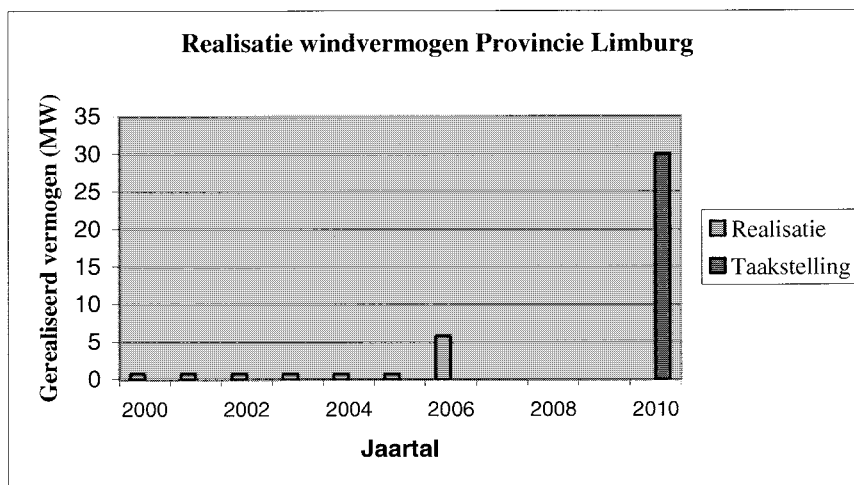
Het project Brunssum blijft nog staan, maar er zijn dit jaar geen bewegingen geweest.

In Kerkrade zijn in de zomer twee turbines gerealiseerd en in gebruik genomen met een totaal opgesteld vermogen van 5 MW.

Het college van de gemeente Maastricht heeft twee potentiële locaties voor windenergie aangewezen. Het college heeft ook ingestemd met een nader onderzoek naar geschiktheid van deze locaties. Ook in Nuth is er belangstelling voor het realiseren van een klein windpark op een lokaal industrieterrein. De ontwikkelingen in Maastricht en Nuth hebben nog niet geleid tot concrete initiatieven, dat is de reden waarom deze projecten nog niet zijn opgenomen in het schema.

Actualiteiten en vooruitblik

De Provincie Limburg zal zich blijven inspannen de taakstelling voor 2010 te realiseren. De uitkomsten van een nieuwe MEP-regeling zullen op de inspanning wel van invloed zijn. Indien de nieuwe regeling grote onzekerheden voor windenergie in Limburg introduceert zal het weinig nut hebben daarop veel inzet te plegen.

Basis gegevens van de projecten in Limburg			Status en ontwikkelingsfasen											
Gemeente	Projectnaam of locatie	MW's		Kan de grondpositie een belemmering zijn?	Project is concreet ¹⁾ en past in provinciaal resp. gemeentelijk beleid ²⁾		Projecten in de Initiatiefase ³⁾ die nog niet in procedure zijn				Projectfasen (aangekruist per project per jaar)			
		Min	Max.		Prov.	Gem.	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2005	31-12-2006
Venray	Vredepeel, Vredepeel	10,5	14	Nee	Ja		X	X						
Venray	De Kempkensberg, Ysselsteyn Noord	6	8	Nee	Ja		X	X						
Venray	De Kuluut, Ysselsteyn Oost	9	12	Nee	Ja		X	X						
Horst aan de Maas	Witveldweg	8	15	?	Ja		X	X						
Venlo,Sevenum, Maasbree, Horst	Trade Port	10	13	Nee	Ja		X	X						
Roggel en Neer	Windpark Neer	10	10	Nee	Ja	Ja	X	X			X			
Sittard-Geleen	Holtum-Noord	6	8	Nee		Ja	X	X						
Brunssum	Kranenpool, IT Hendrik	8	8	Nee	Ja	Ja	X	X						
Kerkrade	De Locht, Locht-Zuid	5	5	Nee	Ja	Ja						X		
Totaal		72	93		61,5-82	24-26	57-78	10	5	0				
Afgevoerd														
Helden	Echgescheide	10	15	Nee	ja	nee								
Sittard	Fortuna	3	3	Nee	ja	nee								

Voor een toelichting op de voetnoten **1 t/m 4** zie de tabel op pagina 10.

15. Verslag Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Organisatorisch

Tot maart 2006 was mevrouw Hafkamp, wethouder van de gemeente Leeuwarden, de vertegenwoordiger van de VNG in de Landelijke Stuurgroep Ontwikkeling Windenergie (LSOW). De VNG besloot echter geen bestuurlijke vertegenwoordiger meer af te vaardigen naar het LSOW, omdat de VNG alleen bestuurlijke vertegenwoordigers levert als het Rijk dit in een overleg ook doet. Daarom is een nieuwe ambtelijke klimaatvertegenwoordiger gekozen: Rein Boersma, hoofd Duurzaamheid van de Gemeente Nijmegen.

De heer R. van Vliet was tot medio 2006 de VNG-vertegenwoordiger in de ambtelijke kerngroep BLOW; hij is vanaf 1 augustus vervangen door de heer J. Remmers.

Activiteiten

In het kader van het BLOW-convenant heeft de VNG een inspanningsverplichting om 'windenergie' bij de achterban bekend te maken. Dit gebeurt via nieuwsbrieven en VNG-net. De VNG neemt een belangrijke positie in bij de communicatie naar gemeenten.

Ook heeft de VNG in het kader van het convenant een inspanningsverplichting om op te treden als vertegenwoordiger van de collectieve belangen van gemeenten. In dit kader heeft de VNG een standpunt ingenomen en uitgedragen over het plotseling op nul stellen van de MEP subsidie voor groene stroom vanaf 18 augustus 2006. Van dit besluit zijn met name windenergieprojecten op land gedupeerd. De VNG heeft bij het Ministerie van EZ en de Tweede Kamer een lobby gevoerd het MEP- besluit zoveel mogelijk terug te draaien. Voor kleinschalige biomassa is dit gelukt, maar niet voor windenergie. Verschillende gemeenten die gevorderde plannen hebben met windenergieprojecten, kunnen deze nu niet meer uitvoeren.

Windenergie blijft op dit moment een van de meest kosteneffectieve vorm van duurzame energie. Het verminderen van de toename van het broeikaseffect is het primaire doel dat voor ogen gehouden moet worden. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij de bestrijding van het broeikaseffect.